

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne prejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Celovcu
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevo št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrata
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem g
poročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dnova po prezniku

Hindenburg in dr. Hergt.

Dva dogodka: Hindenburg, predsednik nemške države, je v svojem govoru ob pri-
liki odkritja spomenika padlim vojakom v
Tannenbergu, kjer so doživeli Rusi znani po-
raz med vojno, podčrtal: Nemčija odklanja
krivdo svetovne vojne: ta ji je bila vsiljena.
Skoraj istočasno prisostvuje nemški uradni
minister dr. Hergt sejam avstrijskega parla-
menta, ki sklepa o načrtu novega skupnega
nemško-avstrijskega kazenskega prava. In iz
Berlina nam javljajo, da bo z ozirom na du-
najski parlament berlinski pospešil jesensko
zasedanje, da se skupna zakonska osnova
istočasno spravi pod streho. Tedaj uradna
Nemčija baš v času zasedanja društva nara-
dov, kjer se Stresemann odlikuje po izredni
milosti in prijaznosti, demonstrira proti ob-
stoječemu evropskemu stanju. Kajti ni nobe-
nega dvoma, da je po svoji vestnosti znani
Hindenburg dobil govor staliziran od nemške
vlade, ne izvzemši cenzure zunanjega mini-
stra. Ravno tako je gotovo, da se aktivni pravo-
sodni minister po nalogu celokupne vlade
udeležuje dunajskih uradnih sej. Tendence
obeh korakov je dovolj vidna; odmev na oba
pa je tudi jasen.

Sodobna Evropa ima izvor na fundamen-
tu versajske mirovne pogodbe, ki pravi: Nem-
čija je kriva svetovne vojne. Logična posledica
so reparacije, ki so zopet bistveno vplete-
ne v gospodarstvo prizadetih držav. Odlo-
čilno je na njih udeležena tudi naša država.
V tem velikem vprašanju pa lahko v nem-
škem razvoju delimo dve etapi: do kancle-
stva dr. Wirtha, ko se je dajanje reparacij
sabotiralo in je Poincare v represalije zavzel
Porurje, in po Wirthovi dobi, ki je dal z Ra-
thenauom temelj tudi Stresemannovi politiki
z znano krilatico: Najprej kruh, potem pa
pridejo reparacije! Izpopolnitvena politika po
možnosti! Obenem organizirati delo, ki bo
Nemčijo razbremenilo krivde na svetovni vojni.
To propagando je začeli najprej v nevtralnih,
nato pa v ameriških državah in končno sploh
po svetu. Kajti s temi dokazi se zbrise kriv-
da, se logično ukinejo reparacije in se kon-
čno zruši po Dawesu modificiran Versaj.

Naš odgovor na propagando nemškega
predsednika se v bistvu ne more oddaljevati
od onega v tem kompleksu prizadetih držav.
Mi smo sprejeli povelje s skupnimi pogod-
bami določene materialne in idealne terjatve
ter dolžnosti. A obenem svojo specifično: ču-
vati in braniti vse, kar je v prid mladji, a ve-
liki državi, v prvi vrsti pa vsa sredstva, ki
pomagajo pri gospodarskemu dvigu naše dr-
žave. In če francoski, angleški ter amerika-
ski tisk označuje Hindenburgov nastop vsaj
kot neoporton, mu naravno moramo le pri-
trditi.

Druga demonstracija je veljala avstrij-
skemu problemu, oziroma zopet versajski mi-
rovni pogodbi, ki prepoveduje združitve Av-
strije z Nemčijo. V vprašanju smo se že ope-
tovano bavili. Brez dvoma je Nemčija s sve-
tovno vojno tudi veliko pridobila. Izginil je
sistem pruske ekskluzivnosti, tlačiteljev, ki
so od pamtveka vzgajali narod v strogem re-
gionalizmu po načelu: Divide et impera! Pri-
viš v zgodovini nastopa nemški narod kot
narod, kot politična celota. Od tod občudova-
nja vredna skrb za tiste, ki so njegov del po
krvi in jeziku, a bivajo v tujih državah. Rodil
se je z eno besedo prestiž naroda, ki hoče
združiti vsaj kar se da. Od tod zopet protest
proti določbi, ki je vzhodno Prusijo po ko-
ridoru odcepila od ostalega naroda in od tod
v bistvu zahteva po združitvi Avstrije z Nem-
čijo.

Sicer stalnega združevanja ni mogoče raz-
umeti. Politično je iz polpretekle dobe že
znano, da je bila prva skrb Bismacka in Pru-
sije, da izgine Avstrija iz nemške usode. Tudi
uradno izražanje Berlina o Dunaju je bilo
karakteristično: »oesterreichische Schlampe-
rei«. Verska razlika ni igrala baš najmanjše
vloge; in politične zveze so bile pač zveze.
Tradicija se je nagibala preje k Petrogradu
kot Dunaju in če jo je wiljemovstvo v zadnjih
letih prekinilo, je bila pač usodna pogrška
njegove diplomacije. Pa vzemimo obstoječe
stanje. Odločitev je med drugimi tudi v Av-
striji sami. Ta pa ima svoje gospodarstvo,
privilegirano po mednarodnih dogovorih, z
ugodnostmi v nasledstvenih državah, s svojo
strukturno, vzraslo ravno iz svojega specifič-
nega položaja. Ima svojo državno zamisel, ki
se preje upira kot sekundarna tendenci vel-

marske ustave za čim večjim centralizmom.
In ima svojo miselnost, sorodnejšo Bavarski
kot fakični gospodarici Prusiji. V Nemčiji
sami čaka rešitev toliko nujnejših notranje
političnih in zunanjih vprašanj, da se lahko
trdi, da je njihov uspeh šele prva etapa do
ev. uresničenja avstrijsko-nemške združitve.
Predvsem: notranja ureditev sama! Malo je
držav, kjer bi se boj med federacijo in cen-
tralizacijo bojeval s tako ljutostjo. Kateremu
sistemu priključiti Avstrijo? Kaj je z vzhod-
no mejo, z Locarnom, s Poljsko, z vzhodno
Prusijo, z razmerjem do Belgije in Francije?
A glavno: Ustajalen mednarodno-politični po-
ložaj. Velika antanta, četudi so nianse med

njo po 13 letih druge, je v bistvu edina glede
varovanja sedanjega obstoja. Mussolini celo
absolutno, kar se tiče te točke. Češkoslovaška,
razmeroma najbolj tangirana država, je s če-
ške in slovaške strani uni sono proti zdru-
žitvi.

Mi s svoje strani se zavedamo, da tudi
pogodbe niso večne, da so se bivše sovražne
države kmalu znašle v entente cordiale; da-
lje, da bo odločitev padla v Parizu in Londo-
nu. Z vseh navedenih okolišni pa nimamo
nikakega povoda biti sentimentalisti. A če
vprašanje končno dozori, bo znala brez dvo-
ma naša diplomacija uresničiti staro medna-
rodno pravilo: do ut des! —

Trdno stališče nove vlade.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Celokupna jav-
nost je novo vlado sprejela nadvse simpa-
tično, posebno pa dejstvo, da je tudi SLS v
tej vladi zastopana. Vlada uživa torej naj-
večje simpatije javnosti, uživa zaupanje kro-
ne in ima za seboj veliko parlamentarno ve-
čino. Torej uživa zaupanje drugega suvere-
nega faktorja. S tem ima predpogoje za
uspešno in ljudstvu koristno delo. Glede njene
parlamentarne večine so pri nekaterih lju-
deh sicer mnenja še različna, vendar je jasno,
da ima Vukičevićeva vlada za seboj okrog
200 poslancev, to je skoro dve tretjine vseh
narodnih zastopnikov.

V vsem tem soglašajo komentariji in vseh
krogih, ki ne gledajo skozi očala strankarske
zaslepljenosti in užaljenosti vsled neuspehov
pri volitvah.

Današnje časopisje večinoma pozdravlja
novo vlado. Faktični organ demokratske
stranke »Pravda« posebno naglašja dejstvo,
da je vladna večina kompaktna. Zato bo vla-
da takoj predložila narodni skupščini najnuj-
nejše zakonske predloge in delala na to, da
se njih izvršitve čimbolj pospešijo.

»Samouprava«, glasilo radikalne stranke,
pozdravlja novo vlado, posebno vstop SLS v
Vukičevićev kabinet. List je mnenja, da je

smer sedanje politike, s posebnim ozirom na
razmerje posameznih strank, dogodek prvo-
vrstne zgodovinske važnosti.

»Politika« in »Vreme« prinašata vse po-
drobnosti, položaj pa presojata trezno in
mirno.

Edino Pribičevićeva »Reč« je doslej pri-
šla malo k sapi in si nekoliko opomogla od
neuspešnih intrig slovenskih samostojnih de-
mokratov in Pribičevićevih tirad na »demo-
kratski« blok. Pribičević je še včeraj zatrje-
val, da pomenja rekonstrukcija vlade izvrši-
tev prve etape blejskega pakta, danes pa
piše »Reč«, da je po tej rekonstrukciji polo-
žaj vlade zelo težaven; zakaj, tega ne pove.
Sicer se za takšno pisarenje tukaj nihče ne
zmeni.

Po sestavi vlade je zavladalo splošno po-
mirjenje duhov. Tudi tisti politični duhovi, ki
so včasih pokazali zanimanje za eventuelne
možnosti novih kombinacij, se odrekuje za-
mislim, ki se rodijo samo v glavah Stjepana
Radića in njemu v marsičem sličnega Pribi-
čevića. Najmanj se za take histerične plo-
dove zmeni vlada, ki se opira na zaupanje
obeh suverenih faktorjev in gre mirno na-
prej. V interesu države in ljudstva smo pre-
pričani, da bo svoj program izvedla.

Bajeslovni blok g. Pribičevića.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Ljuba Davidović
je dal izjavo, v kateri odločno odklanja po-
nudbe samostojnih demokratov za ustvaritev
bloka demokratskih strank. Njegovo stališče
je v kratkem sledeče: Če hoče Pribičević in
njegova družba razpustiti delniško družbo, la-
hko vsak posameznik prijavi vstop in mero-
dajni činitelji bodo sklepali o vstopu. Takšno
stališče je z ozirom na razne veličine v SDS
tudi povsem razumljivo. Še bolj postane raz-
umljivo, če eden od aktivnih ministrov (po
»Reči« je bil to najboljši Davidovičev prija-
telj, minister za gozdarstvo in rudarstvo Ilija
Šumenković) izjavi, da je vsak napor Pribi-
čevićev odveč in da bosta morala Stjepan Ra-
dić in Pribičević še dalje ostati v opoziciji.
Nerazumljivo pa bi bilo nadaljevanje kampa-
nje policaj-demokratskega tiska za ta namiš-
ljen blok za tiste, ki ne poznajo globljih vzro-
kov takih preokretov. Ze med volivno borbo so
Pribičevićevi pristaši začeli zapuščati Pribi-
čevića in se vračati v stranko-matico. Ta raz-

krojevalen proces so deloma omilili s tem, da
so morali vsespovod agitirati s tem, da se bo-
sta po volitvah obe stranki združili. Volivci, ki
so temu verjeli, sedaj pritiskajo na poslance,
da izpolnijo, kar so obljubljali. To bi poslanci
tem raje izvršili, ker je Pribičević v skupščini
osamljen. Tega pa ne morejo in ne bodo iz-
vedli, ker se temu protivi Davidovičeva de-
mokratska stranka. Med Davidovičevimi po-
slanci, ki bivajo v Belgradu, odločno prevla-
duje razpoloženje proti tem Pribičevićevim na-
meram. Verjetno je, da bi se sprejeli kakšni
posamezni poslanci v Davidovičev klub, če
bi proti njihovu vstopu ne obstojali kakšni
predsodki. Posebno se bo pri tem gledalo na
korupcionistične atere. O kakšni spojitvi ali blo-
ku pa sedaj ni nobenega govora. Pribičević
bo ostal s svojo družbo tam, kjer je. Med tem
se pa proces popolnega razkrajanja te s poli-
cijskim in orjunaškim terorjem ustvarjene
stranke nadaljuje. Kakršen začetek, tak konec.

Razgovor z dr. Korošcem.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Vaš dopisnik je
imel danes priliko razgovarjati se z g. mini-
strom dr. Korošcem.

»Ali ste čitali, da nekateri listi pišejo z
ozirom na Vaš vstop v vlado, da je stranka li-
kvidiralna?«

»Kdo pa to piše?«

»Na primer v Ljubljani »Jutro« in »Slo-
venski narod!«

»Ali ne veste, da sta to najbolj lažniva
lista skoz in skoz lažnive SDS!«

Pariz in Moskva v stalnih dementijih.

»MATIN« VZDRUŽUJE IZJAVO O FRANCOSKI DEMARŠI V MOSKVI. ODSKODNINSKA
TOŽBA. MOSKVA TRDI, DA JE ZADEVA RUSKO-FRANCOSKIH DOLGOV REŠENA,
BRIAND PA DA NI.

v Pariz, 22. septembra (Izv.) »Matin« je
davi z velikimi črkami objavil izjavo, v ka-
teri formalno vzdrzuje svojo včerajšnjo vest
o poteku demarše radi odpoklica Rakovskega.
Pravi, da se je demarša v vseh delih izvršila
natančno tako, kakor je on poročal. Quai d'Or-
say vztraja pri svojem demantiju in hoče pre-
rekatati resničnost poročila lista, potem naj ob-
javi predvsem besedilo francoskemu posla-
niku v Moskvi poslanih instrukcij in besedilo
svojega poročila o poteku demarše. — Komun-
istični »Humanitec«, ki je namigaval, da
kampanja desnice proti Rakovskemu smrdi
po petroleju in da je Oil Dutch izdala za to vo-

liko denarja »pokvarjenemu meščanskemu ti-
skuc«, si je nakopal »Matinovoc« odškodnin-
sko tožbo za 100.000 frankov. V tožbenem spi-
su, ki ga je prejel »Humanitec«, se priznava,
da v obtožbenem članku »Matin« ni izrecno
naveden, da pa je očitke podkupljivosti do-
sti jasno naperjen proti njemu. »Humanitec«
piše ironično: »Saj ne moremo nič za to, da
se je »Matin« v tem očitku spoznal samega
sebe. Z radovednostjo pričakujemo odločitev
sodišča.«

v Moskva, 2. septembra. (Izv.) Litvinov
je kategorično zavrnil francoske dvome glede
pravičnosti njegove zadnje izjave, da je vpra-

Frane Smodej,

ki se imenuje za državnega podtajnika
v ministrstvu prosvete.

šanje ruskega dolga z določitvijo anuitet po
60 milijonov zlatih frankov dejansko konča-
no. Obstojale so sicer že razlike v mnenju
glede višine, toda v načelu je bila edinost do-
sežena. Rakovskega je komisarijat za zunanje
stvari pooblastil, sproročiti francoski vladi, da
bo sovjetska vlada že tekom prihodnjih 6 me-
secev pri poljubni banki položila prvo polo-
vico letnega zneska po 30 milijonov zlatih
frankov, tako da bodo francoski lastniki po-
sojila kriti za obresti.

v Pariz, 22. sept. (Izv.) Francoska vlada
zopet kategorično demantira Litvinovo trditev,
da se je glede plačila ruskih dolgov med Pa-
rizom in Moskvo dosegla popolna edinost. V
oficijelnem komuniqueju z Quai d'Orsaya se
veli, da Litvinova trditev nikakor ne odgo-
varja resnici. Obenem se napoveduje, da bo
francoska delegacija, ki je vodila pogajanja z
Rusijo, že te dni objavila avtentično poročilo
o stanju in dosedanjih uspehih pogajanj.

Zapisega dr. Gosarja.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Minister za so-
cialno politiko dr. Andrej Gosar je danes
dopolodne v predsedništvu vlade v roke pre-
sednika vlade in ob prisotnosti župnika msgra
Wagnerja prisegel, nato pa prevzel posle svo-
jega resora.

Rektor ljubljanske uni- verze v Belgradu.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Rektor Ljub-
ljansek univerze dr. Lukman je danes prispel
v Belgrad, kjer bo stal par dni, da se z mero-
dajnimi činitelji posvetuje o sestavi prora-
čuna za ljubljansko univerzo.

Prijateljski korak naše vlade v Sofiji.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Z ozirom na
poslednje atentate na jugoslovanski vlak na
progi Gjevogelija—Solun je objektivna pre-
iskava ugotovila, da gre za atentate, ki so jih
vprizorili razbojniki, katerih stalno bivališče
se nahaja na bolgarskem ozemlju. Potem ko
je vlada zbrala tozadeven material, je dal zu-
nanji minister našemu poslaniku v Sofiji Ne-
šiču nalog, da pri bolgarski vladi stori prija-
teljske korake in da bolgarsko vlado opozori
na ta pojav in na dejstvo, da takšni pojavi zelo
škodujejo dobremu sosedskemu razmerju med
obema državama, še bolj pa započeti smeri
prijateljskega zbližanja obeh držav. Če je Bol-
garska za nadaljevanje novega prijateljskega
kurza nasproti nam, naj ukrene vse potrebno,
da se takšni slučajji v bodoče ne bodo dogajali.
Korak našega poslanika v Sofiji ima povsem
prijateljski značaj.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Zunanji minister
dr. Voja Marinković je danes odpotoval v Po-
žarevac, odkoder se vrne jutri.

Naročajte »Slovenca«!

Parlamentarno sodelovanje SLS in NRS

Časopisje SDS je vrglo predvčeršnjim v svet kot bombo laž, da SLS likvidira in se spoji z radikalno stranko. Za vsakega pametnega človeka je bilo sicer takoj jasno, da hoče SDS s to lažjo le prikriti svoj poraz v Belgradu in odvrti svoje bravce od premišljevanja, kako popoln polom je doživela razdiralna politika SDS. To časopisje je hotelo pač z obrekovanjem prikriti sramotno vlogo, ki jo je te dni igrala v Belgradu slovenska SDS s svojimi intrigami proti vstopu slovenskih poslancev v vlado.

Vendar je z ozirom na blejski pakt in na napoved dr. Korošca o sodelovanju med SLS in NRS treba o tej stvari govoriti in jo pojasniti, čeprav stvarno danes še ni dozorela.

Predvsem ugotavljamo, da na »Jutrovih« in »Narodovih« vestih ni niti besedice resnice. Blejski pakt se je doslej izvršil še samo v toliko, da je SLS dobila enega ministra in enega državnega podtajnika. Drugi del blejskega pakta, ki govori o trajni parlamentarni zvezi med SLS in NRS, se še ni izvršil. Zato je laž vse, kar kvasi časopisje SDS.

Ta del blejskega pakta se ni mogel izvršiti, ker radikalna stranka danes nima nobenega formalnega vodstva in ker se še ni sestel parlamentarni klub radikalnih poslancev.

Dejstvo pa je, da se med tem živo razpravlja o tem, kakšna naj bo oblika medsebojne parlamentarne podpore med SLS in NRS. Izključena pa je pri tem vsaka fuzija katerikoli izmed strank. Izključeno je, da bi SLS pustila pastj le črko svojega slovenskega programa, izključeno je, da bi se SLS kakorkoli hotela identificirati z radikalno stranko. SLS ostane to, kar je, samostojna stranka, stranka, ki vodi slovensko politiko, stranka z vsem svojim neokrnjenim kulturnim, gospodarskim in državnim programom in s celotno popolnoma samostojno in le sebi odgovorno organizacijo.

Sicer, kdor SLS pozna, mu tega ni treba dopovedovati, radi javnosti pa smo morali to pibiti.

To, za kar sedaj v Belgradu gre, je trajna medsebojna podpora SLS in NRS. Ta prijateljska podpora in vzajemnost med dvema strankama bo imela svoj izraz v neki zvezi obeh parlamentarnih klubov. Ta zveza pa še ni določena in formulirana. Časopisje piše različno. Nekateri trdijo, da se bo med klubom radikalnih poslancev in Jugoslovanskim klubom ustanovila neka višja instanca, ki bo odločala o vseh stvareh, ki se tičejo obeh klubov, drugi pa trdijo, da bodo vsi novoizvoljeni poslanci SLS in NRS ustanovili enoten parlamentarni klub, ki se bo nazival »Narodni klub«.

Naj se to že izvrši kakorkoli, gotovo je, da bodo naši poslanci ubrali tisto pot, ki bo dajala največ jamstva, da bo omogočeno trajno, složno in ustvarjajoče parlamentarno delo za državo in vse njene narode, zlasti, da bodo dana največja možna jamstva za napredek Slovenije.

Parlamentarni položaj po volitvah je pokazal, kako daleč je videl dr. Korošec, ko je sklepal blejski pakt. Takoj po volitvah se je vse zaklelo proti Sloveniji. Pribečević in Zerkjav sta vrgla geslo združitve vseh demokratov z muslimani in Radičević proti SLS in vladi. Če bi ne bila zveza med SLS in NRS že poprej utrjena in zagotovljena, bi se bila Pribečevićeva nakana posrečila, ker bi jo sprejeli nekateri Davidovičevi demokrati in pašičevci, gospod Vukičević bi sam ne vzdržal položaja in naša Slovenija bi bila zopet pritisnjena ob sid ter izročena krvnikom SDS.

Dr. Korošec je to zaroto proti nam videl že spomladi. Videl je v novi NRS, ki se je otrsela nekaterih nemogočih ljudi, stranko, v kateri je še največ iskrenosti, poštenja in razumevanja za naše slovenske potrebe.

Zato sta vrgli NRS in SLS vse svoje sile, vso pošteno in odločno voljo na skupno tehtnico, ki je pokazala, da je sedaj tu težišče nove državne politike. Danes predstavlja zveza med NRS in SLS že hrbenico in nezlomljivo življenjsko silo novega državnega gospodarstva.

O Pribečevičevem polomu

Listi zelo komentirajo fiasko Pribečevičevega združevanja demokratskih elementov. »Novosti« pravijo: Akcijo g. Pribečevića smatrajo v vladnih krogih kot pretnjo, da bi vlada popustila in vzela SDS v vlado. Vlada pa v nobenem slučaju ne misli na sodelovanje z g. Pribečevićem in smatra, da je v interesu normalnega političnega razvoja, da se začeto zблиžanje gg. Radičevića in Pribečevića podaljša in poglobi in da se bo ta proces najhitreje in najlažje izvršil, če obe skupini dolgo časa ostane skupaj v opoziciji.

Vlada razpolaga s sigurno večino, ki bo izvolila tako predsedstvo, na katero bi se mogla vlada nasloniti za slučaj potrebe novih volitev. Položaj vlade je z vsakim dnem trdnjši. Govori se vedno več o delu in manj o novih volitvah.

»Morgenblatte« piše v brzojavki iz Belgrada: Izvršitev rekonstrukcije je v političnem položaju prinesla veliko olajšavo. Vladi, ki se sedaj čuti trdno za daljšo dobo, hoče pristopiti k intenzivnemu delu v posameznih resornih

zadevah in pripraviti vse potrebno za sklicanje skupščine dne 5. oktobra.

Belgrajski listi objavljajo značilno izjavo nekoga demokratskega ministra (baje Šumenkoviča), ki je rekel na vprašanje, kaj je z vstopom Pribečevića v demokratsko stranko, dobesedno tole: »Demokratski ministri o tem nič ne vedo. Jaz mislim, da je prezgodaj govoriti o tem. G. Pribečević in g. Radič bosta imela priložnost, da bosta še dolgo časa v opoziciji.«

Za pomoč kmetu, ki je trpel vsled suše.

Minister za finance dr. Bogdan Marković je poslal upravi državne Hipotekarne banke tale predlog:

Domače kmetijstvo in poljedelski stan predstavlja v naši državi činitelj, na katerega se oslanja celokupno domače gospodarstvo in javne finance. Letošnja suša je težko zadela kmetijsko produkcijo v mnogih naših krajih. Kmetijski stan je poleg tega občutljivo prezačel, kar svedoči podatki ministrstva za kmetijstvo in vodo. Vlada se hoče resno brigati za izboljšanje tega stanja poljedelstva in kmetijskega stanu in hoče z raznimi ukrepi, ki tvorijo najvažnejši del njegovega gospodarskega programa, povečati domačo produkcijo posebnost tako, da s kmetijskimi krediti olajša produktivno delavnost našega kmeta. Po našem zadnjem zakonu o poljedelskem kreditu je osnovano ravnanje kmetijstva za poljedelski kredit, ki po zakonitih odredbah lahko daje samo produktivne kredite za smoteno obdelavo zemlje, za nakup materiala, živine itd. To ravnanje kmetijstva ni pooblašeno, da bi dajalo tako zvezne konzumne kredite, katere pa naš kmet zelo potrebuje v tistih krajih, ki so trpelj vsled suše. V pomanjkanju tega kredita prodaja kmet tudi tisti pridelek, ki ga je določil za seme, da more kriti svoje vsakodnevne potrebe. Istotako mora prodajati živino, kar slabi njegovo produktivno silo.

Da bi se izboljšal položaj našega kmeta, prostim upravnim odborom državne Hipotekarne banke in predlagam, da on s svojim sklepom omogoči kmetijskemu stanu cenjen kredit v manjših zneskih, največ do deset tisoč dinarjev, in to na podlagi hipoteke njegovih nepremičnin, kakor to zahteva zakon o državni Hipotekarni banki. Krediti naj se dajejo direktno ali preko kreditnih organizacij, ki so ustanovljene za kmetijski kredit.

Ta kredit se mora odobriti pod ugodnejšimi naslovi, zlasti, da bo obrestna mera nižja, posebej določena za to vrsto kmetijskega kredita, in banka mora sama prevzeti vse stroške za cenitev in drugo.

Visokost kredita naj bi se določala po številu družinskih članov in škodi, ki jo je napravila suša. Da bo ta kredit popolnoma dosegel svoj namen, je treba vnaprej določiti kraje, ki so največ trpelj vsled suše. Da bi ta kredit res izkoristili samo kmetje, ki so res utrpeli škodo vsled suše in prišli v materialne težave in pomanjkanje, bi bilo umestno ugotoviti gotov postopek za vlaganje tozadevnih prošelj in potrdil, iz katerih bi se moglo ugotoviti, kolika je škoda in potreba. Rok za povrnitev tega dolga naj bi bil tako velik, kakršni so za druge redne hipotekarne kredite.

Minister za finance prosi banko za nujno ugodno rešitev, da bi se olajšal položaj našega kmeta.

POGAJANJA SO SE PRIČELA.

r Belgrad, 22. sept. (Izv.) Danes sta se prvič sestali madjarska in naša delegacija na skupno sejo. Madjarsko delegacijo je pozdravil vodja naše delegacije Todorović s kratkim nagovorom. Odgovoril mu je vodja madjarske delegacije von Nikel. Nato se je delegacija razdelila v dva odseka. Prvi odsek bo razpravljal o vprašanjih, ki stoje v tesni zvezi s trianonsko pogodbo in drugimi mirovnimi pogodbami. Drugi odsek se bo počel z drugimi vprašanji različnih konvencij. Seje odsekov se bodo vršile izmenoma. Vsak dan bo imel sejo drug odsek.

OBČINSKE VOLITVE V Č. S. R. OTVORITEV PARLAMENTA 8. OKTOBRA.

v Praga, 22. sept. (Izv.) Sedaj je ugotovljeno, da se občinske volitve vršijo 16. oktobra. Uradno se bo razglasilo jutri. Volitve ne bodo splošne, ker se bo volilo samo približno 70% občin. Izmed večjih mest poteče funkcijska doba občinskega sveta samo v Pragi.

v Praga, 22. sept. (Izv.) Jesensko zasedanje parlamenta se otvori 8. oktobra. Ministrski predsednik Svehla je že zopet prevzel vodstvo poslov.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

ž Rim, 22. sept. (Izv.) Svet Društva narodov je soglasno sprejel predlog, da se v Rimu osnuje mednarodni zavod za poučni film.

ž Rim, 22. sept. (Izv.) Italijanski listi so pričeli obširno pisati o ženitvi kralja Borisa s kakšno italijansko princeso ter se obširno bavijo z Borisovim življenjem.

ž Rim, 22. sept. (Izv.) Papež je danes sprejel v avdienco litavskega zunanjega ministra Voldemarasa.

ž Gorica, 22. sept. (Izv.) Pri Doberdolu je vlak do smrti povzročil občinskega uslužbenca Matijo Golijo.

Najlepša palača v Zagrebu.

V zagrebškem »Jutranjem listu« od 21. t. m. beremo:

»Ena najmodernejših in najbolj reprezentativnih palač novega Zagreba je palača okroglega urada za zavarovanje delavcev, ki s palačo »Esplanade« daje poseben ton celemu tistemu delu mesta, ki se nahaja ob glavnem kolodvoru in nižje ob Mihanovičevi ulici. Enostravno toda okusno urejene fasade, ki so štiri, niti od daleč ne govorijo o taki moderni ureditvi, kakor je ta palača urejena znotraj. Vsi principi sodobne arhitektonske tehnike so zastopani v polni meri, medtem ko je higiensko vprašanje rešeno na način, ki zadovoljuje do podrobnosti. In velika palača je sedaj pred popolno ureditvijo. Nekatera nadstropja so že oddana v najem... Osrednji urad se bo preselil v novo palačo 1. oktobra. Okrožni urad

pa se bo iz svojih dosedanjih prostorov preselil tekem prihodnjega meseca. Palača bo svečano izročena svojemu namenu.«

Taka bo tedaj ta najlepša palača v Zagrebu, zidana z bolniškim denarjem delavcev, zidana z denarjem tudi slovenskih delavcev! Po zaslugi SDS se zavarovalni donar slovenskih delavcev steka v Zagreb, kjer se z našim denarjem zidajo »najlepše palače«; po zaslugi SDS za podobne namene v Ljubljani ni denarja in za bolnike premalo sredstev. Ljubljana zastaja, Zagreb raste; v Zagrebu palače, v Ljubljani pa barake za brezstanovance. To je uspeh »socialne politike« SDS! In ta stranka si upa za ljubljanske občinske volitve še reflektirati na slovenske glasove, na glasove slovenskih delavcev!

Nova orientacija Anglije.

Praga, 21. septembra.

Romunska zmaga v Zenevi glede agrarne reforme, ko se je končno odločilo, da mora Budimpešta spoštovati trianonsko mirovno pogodbo in madjarski državljani biti v Romuniji zadovoljni s splošnimi državljanskimi pravicami in torej, kot se glasi sklep, ne zahtevati več kot imajo domorodni Romuni, je izzvala v Pragi ogromno zanimanje.

Kakor doznava Vaš dopisnik iz krogov zunanega ministrstva, smatrajo ti politiki to rešitev kot zadevo Male antante in ne samo Romunije. Pritožbe budimpeštanskih magnatov gredo istočasno proti Bukarešti kot proti Pragi in Belgradu. Akcija Rothemera je imela ravno zaščito v tistih veleposestnikih, ki že od prevrata rujejo proti agrarni reformi na Slovaškem in v podkarpatski Rusiji. Znano je, da je Rothemere grozil, da bo to agrarno reformo razkrinkal pred vso Evropo, da pa mu je minister dr. Beneš odgovoril s točnimi uradnimi podatki. Neposredno je ta akcija tangirala tudi Vojvodino. S tem, da je pred forumom narodov madjarska intriga proti Romuniji definitivno propadla, je po mnenju Prage ustvarjen preudic za Prago in Belgrad in je izgubila Rothemereva ost vsako ostrino.

Se v drugem oziru je dogodek velevažen za stanje v srednji Evropi. Če Reuter uradno objavlja, da je Madjarska zastopala napačno stališče in ker je Anglija ni podpirala, se smatra to kot dokaz, da London ne stoji absolutno za njo. Ta preokret se spravlja v zvezo z novo politično smerjo angleške zunanje politike. Smatra se, da si Anglija po neuspehu na zadnji razorožitveni pomorski konferenci v Zenevi hoče zavarovati prijateljski prehod na daljni vzhod in preko celine, ker morje ni več njeno. Zato je poleg znane protisovjetske osti prišel ta moment v poštev že pri Turčiji, katero je z denarnim posojilom odvrnila od Rusije vsaj tako daleč, da je odklonila novo rusko-turško pogodbo. Isti cilj zasleduje pri Jugoslaviji kot prehodni važni točki katehsohen in ne baš v zadnji vrsti pri Romuniji, pri kateri je naravno merodajno tudi njena orientacija napram sovjetom in besarabskemu vprašanju.

Tukajšnji krogi tudi povdarjajo, da se je vsled te splošne zunanje-politične orientacije Velike Britanije očitno omilila jugoslovansko-italijanska napetost, ali z drugimi besedami: da je jugoslovansko-italijanski spor sploh utihnil.

Vatikan o rimskem vprašanju.

v Rim, 22. sept. (Izv.) Ker so nekateri italijanski listi spričo velike naklonjenosti fašistične vlade napram vodstvu cerkve pisali, da je rimsko vprašanje smatrati rešenim, je »Osservatore Romano« smatral za potrebno, objaviti v uvodniku sledeče: Rimsko vprašanje se toliko časa ne more smatrati za rešeno, dokler se polna in absolutna svoboda papeštva ne vzpostavi na evidenten način. Ne zadostuje, da se ta zagotovitev vrši potom dopuščanja ali potom diplomatske prakse kake vlade ali stranke, temveč se mora ugotoviti brez pridržka potom juridično in splošno priznanega položaja Svete stolice. Dokler tega ni, mora v načelu nasprotstvo med Sveto stolico in Italijo trajati dalje in se mora kot dalje obstoječe priznati tudi po drugih vladah in narodih, da se pomirijo glede tega, da papež ni podvržen njim tuji vladi. »Osservatore Romano« pa priznava, da so ostrine in trdote, ki so prej obstojale med Sveto stolico in italijansko vlado, pod fašistično vlado omiljene.

Carinjska vojna med Unijo in Francijo?

v Pariz, 22. sept. (Izv.) Jutranji listi ugotavljajo, da včeraj izročeni odgovor ameriške vlade na francoski predlog za 25odstotno znižanje francoskih carinskih postavk za ameriški uvoz pomeni gladko odklonitev. Tudi drugi francoski predlog, da bi se vodila trgovinska pogajanja na podlagi medsebojnega popuščanja, je bil odklonjen. Združene države popolnoma zahtevajo pri svojem starem stališču in zahtevajo zase pravico največjih ugodnosti brez vzajemnosti z ozirom na svojo

carinsko zakonodajo, ki prepoveduje, da bi se katerikoli državi dajale ugodnosti. Položaj se smatra kot zelo napet, ker Amerika neprikrito grozi z represalijami in s carinsko vojno.

IZ ZENEVSKE KONFERENCE.

v Zenevi, 22. septembra. (Izv.) Finski predlog za organizacijo finančne podpore napadeni državi, ki leži pred Svetom Društva narodov že več kot eno leto in ga je finančna komisija pred kratkim temeljito preštudirala glede izvedljivosti, se je danes popoldne po daljši debati odstopil novemu varnostnemu komiteju, ki ga je ustanovila pripravljalna razorožitvena komisija. Pri finskem predlogu seveda ne gre za finančno podpiranje za vojskovanja, marveč za organizacijo, ki naj se ustvari v svrhu, da ne bi kaka velika država ali koalicija malih držav v vojni finančno strla kake male države ali tudi kake večje države.

ROTHERMERE SE JEZI.

v London, 2. sept. (Izv.) List »Daily Mail« je ogorčen, ker Chamberlain v Zenevi ni storil dosti za to, da bi ugodil pritožbam Madjarov proti Romuniji. Tako je Chamberlain mednarodnopravno izdal odškodninske zahteve angleških državljanov proti sovjetski vladi. »Daily Mail« zahteva, da si Chamberlain do decembra izmisli politiko, ki bo Madjarom bolj prijazna in ki bo predvsem bolj jasna.

PANGALOS NE DA MIRU.

v Atene, 22. septembra. (Izv.) Navzlic ukrepom vlade Pangalosovi elementi niso zgubili poguma. Zvezali so se z nekaterimi komunisti in celo z nekaterimi rojalisti ter se prizadevajo dalje, da vržejo vlado in zopet uvedejo diktaturo. Kakor se sedaj pokazuje, so pangalisti po vsej državi zelo razširjeni in se mora njihovo gibanje vzeti veliko resneje, kakor se je to storilo dosedaj. Sami največjeje vlada bo mogla pangalistom prekrizati načrte.

BOGOMOLOV RUSKI POSLANIK V VARŠAVI v Varšava, 22. sept. (Izv.) Po poročilih iz Moskve je bil Bogomolov imenovan za ruskega poslanika v Varšavi. Prej je deloval v sovjetski službi na Dunaju in v Londonu.

DEFICIT AVSTRIJSKE ZUNANJE TRGOVINE.

v Dunaj, 22. sept. (Izv.) Po poročilu ministrstva za trgovino in promet je bil meseca avgusta deficit zunanje trgovine izdatno večji, in sicer je znašal 113.3 milijone šilingov proti 85.5 milijonov lanskega leta. Uvoz se je dvignil od 231.9 milijonov na 282.8 milijonov šilingov, torej za 50.7 milijonov, izvoz pa od 146.4 milijonov na 169.4 milijonov, torej za 23 milijonov šilingov. Veliki prirastek uvoza je nastal vsled večje dobave zlata in srebra v palicah (za 33.3 milijonov šilingov več). Ako se ne vpošteva promet z zlatom in srebrom, ostane za avgust samo pasivum 82 milijonov proti 85.5 v juliju in 79.1 milijonov povprečno v prvem polletju. Tudi v lanskem letu je bila slika v avgustu enaka.

CHAMBERLAIN DOBI SVOJO ULICO.

v Bukarešti, 22. septembra. (Izv.) Romunski listi soglasno zahtevajo, da mesna občina v Bukarešti imenuje kako ulico po Chamberlainu v zahvalo, da se je Chamberlain tako toplo zavzel v Zenevi za Romunijo v sporu z Madjarsko v agrarnem procesu.

Volitve v zbornico za TOI.

Danes razpošlje volivna komisija za volitve v zbornico za TOI vsem občinam volivne imenike. V imeniku morajo biti vpisani vsi, ki majo v tisti občini volivno pravico v kakem odseku: v obrti, trgovini ali industriji.

Vsak ima pravico volivni imenik pregledati in prepisati. Vsak volivec ima pravico, da v roku 14 dni zahteva zase ali za drugega popravek volivnega imenika, to je vpis ali izbris kakega volivca.

Pozivamo zaupnike, da volivne imenike takoj pregledajo in izvrše vse reklamacije.

V soboto bo izšel Uradni list, v katerem bodo točna navodila, kako je ravnati pri reklamacijskem postopanju.

Volitve v zbornico za TOI bodo dne 30. oktobra.

V volivnem imeniku je sedaj 25.523 volivcev v obrtnem odseku, 12.475 v trgovinskem odseku in 556 v industrijskem odseku. Vseh volivcev torej 38.554, za 5676 več kot lani.

Kaj se godi doma

Naši železniški uradniki v Nemčiji.

Po mnogih doslej popolnoma neznanih strokovnih zanimivostih, ki smo jih videli in proučili v Čehoslovski, smo se približali čes. nemškemu obmejnemu mestu Podmokly, kjer so nas pozdravili zadnjikrat s slovensko besedo obmejni zastopniki civilnih in vojaških oblastev. Godba je zaigrala »Lepo naše domovino«, zadnji »Na zdarec, živijo« in že smo bili na nepoznani zemlji Germanije. Z nemirnim srcem smo se približali nemški državni rezidenči. Bili smo zelo iznenadeni, ko smo zagledali tudi tam množico ljudi, ki nas je pričakovala, — vsa bojazen je na mah izgnila. Pozdravili so nas s »Hoch«-klici, postregli z renskim vinom in izrekli iskrene besede, s katerimi so si takoj pridobili mehka srca Slovanov. Upravo nemških državnih železnic sta zastopala g. Fröhlich in Lange, jugoslovanski konzulat g. konzul Mikolič in g. dr. Perne. V imenu izletnikov sta se zahvalila za sprejem gg. Vargazon in dr. Marčič. V posebni tako zvani diplomatski dvorani »Anhalter Bahnhof« je bil aranžiran sprejemni banket. Udeležili so se ga razni dostojanstveniki, med njimi prezident nemških železnic g. dr. Schnapf in jugoslovanski poslanik g. Balugžić. Privikrat in javno so slišali Berlinčani lopo slovensko pesem »Buči, buči morje Adrijsko«, katere smiselna vsebina in lepota harmonije jih je tako navdušila, da smo jo morali večkrat ponavljati. Večer nam je potekel zelo hitro, razpoloženje vsestransko veselo, bodočnost bo morala priznati, da je ravno železniška inteligenca zblížala dva, nekdanj tako nasprotna naroda.

Tajne fašistične organizacije na Sušaku.

Našim obmejnim oblastem je uspelo, da odkrijejo družbo, katere se je, kakor se zdi, bavila s predavanjem italijanskih emigrantov, kateri se nahajajo na Sušaku, italijanskim oblastem. Najintenzivnejše je to, da je eden izmed njih sam emigrant Codrich, pristaš Zanelle, kateri je l. 1923 ubil na Reki fašista Kordeša in pobegnil na Sušak, da se umakne kazni in osveti.

Codrich je na nek način prišel v dotiko z reškimi fašisti, kateri so mu obetali, da bodo storili vse, da mu oblasti oprostijo omenjeni uboj, samo če jim preda živga v roke nekega begunca S., bivšega častnika redne vojske in stotnika fašistične milice, ki je zbežal na našo stran. Vsi poskusi italijanskih oblast, da zlepa izmamijo tega človeka na Reko, niso uspeli, in sedaj ga je bilo treba privedi s silo preko meje.

Codrich je prišel v dotiko z zapovednikom karabinerjev na Reki, conte Bocchijem in nekim poročnikom Benagliom ter obetal, da jim bo izročil tega emigranta. Codrich je nagovoril svojega delavca Galleanija, ki tudi dela na Sušaku, da mu pomaga pri tem podjetju. In ta se je res dal prepričati. Dne 15. t. m. je Galleani dobil z gotove strani na Reki stekleničico etra in nekatera druga narkotična sredstva. Načrt bi imel biti izvršen dne 16. t. m. Treba je bilo zvabiti v neko stanovanje na morskem obali na Sušaku tega emigranta, ga omamiti in prenesti na ladjo ter končno po morju dovesti na Reko. Emigrant ni čutil nobene nevarnosti in je dalje občeval s Codrichem. Tudi dotičnega dne je bil skupaj z njim, toda po šudnem naključju, katero še ni znano, mu je uspelo, da se odstrani in osvobodí. Ko so naše oblasti za to zvedele, je šel obmejne policije Franjo Učič prišel v vsestranskimi poizvedovanji in aretirati Codricha in Galleanija. Kolikor smo zvedeli, sta oba pri zasliševanju priznala, da sta imela namero, dotičnega emigranta omamiti in predati italijanskim oblastem na Reki. Razen tega naše oblasti ne dajejo nobenih informacij v interesu preiskave, katere se še nadaljuje.

Četudi se javnosti ne dajejo podrobne informacije o tej aferi, se vendar splošno misli, da to ni osamljen slučaj, ampak da je obstojala dobro orga-

nizirana družba v službi fašizma, katere se je že dalje časa bavila s takimi posli. Aretacija Codricha je izzvala na Sušaku nemajhno začudenje, tem bolj, ker je bil sam emigrant, katerega je obremenjeval uboj nekega fašista. Sam predsednik bivše reške republike Zannella, ne vedoč za kaj gre, in misleč, da je Codrich po nedolžnem aretirán, je podvzel intervencijo pri policiji.

Pričakujejo se še interesantna odkritja po nadaljnjih preiskavah. V tem slučaju so kompromitirane italijanske fašistične oblasti, katere so na našem ozemlju, kakor na francoski strani, organizirale cele čete v svrhu, da zlepa ali zgrda zvežijo na italijansko ozemlje fašizmu nevarne elemente, kjer bi z njimi obračunali.

Umrli radi uživanja mesa besnega vola.

V vasi Goričice v Hercegovini se je pripetila grozna družinska tragedija. Pred nekaj tedni je poginil stekel vol. Kmetje so ga, namesto da bi vola zakopali, razsekali in meso posušili. Pred nekaj dnevi je prišlo to meso na mizo. Kmalu je zbesnela žena Milka, a takoj nato njen mož Ilija Učkal. Drugi dan sta oba v težkih mukah umrla.

Radi 27 dinarjev ubil dva človeka.

Na potu iz Starega Futoga proti Doroslavu v Vojvodini se je pridružil bratoma Josipu in Aleksandru Lakatosu cigan Pavle Golopar in ju kratko nato pozval, da mu izročita denar, ki sta ga dobila na sejmu za prašiče. Ker sta izjavila, da ga nimata, je zamahnil z nožem proti Josipu in ga zadel v srce. Aleksander ga je prosil, naj se pomiri in ga pusti pri življenju, vendar je Golopar tudi njega večkrat zabodel z nožem. Nato je preiskal njune žepa, toda našel je samo 27 Din. Ker je videl, da brata še živa, jima je zadel še kakih 15 ran. Ko so ju orožniki našli, je bil Josip že mrtev, Aleksander pa je prišel toliko k zavesti, da je povedal, kako se je stvar dogodila. Nato je tudi on umrl. Za morilec je izdana tiračica.

G. Rudolf Boič

zastopnik tvrdke Berkel, žiri po ljubljanskih trgovinah neresnično vest, da so tehtnice tovarne FLORENZ, ustanovljene leta 1788., ki jo jaz zastopam, slabe in odsvetuje občinstvu nakup. — Zaradi tega sem vložil tožbo proti Rud. Boiču. Toliko v znanje gg. trgovcem. — JOS. BEDRAČ, generalni zastopnik »Florenze«, Ljubljana.

Slovenci v Italiji

Razpust »Prosvete« v Trstu. Danes je oblast razpustila osrednje društvo »Prosveta« v Trstu, in obenem njeno podružnico »Vesna« v Sv. Križu. Učitelstvo. Učiteljica Fanči Mačkovskova je bila premeščena iz Idrije v Emilio. Enako tudi tamošnja učiteljica Fanči Kenda. Poleg učitelja Mrmolja v Dobravljah so bili postavljeni na razpoloženje še sledeči učitelji: Križman Franc v Šempasu, Podgornik Franc v Gojačah, Josipina Kantičova v Batujah. Enaka usoda je doletela še večje število drugih slovenskih učiteljev, in sicer radi tega, ker nimajo izpita iz italijanščine. Začasno prejemajo še plačo, vsaj do nadaljnjih odredb.

Srbohrvatsko-slovenski slovar.

Sestavil dr. Alb. Vilhar.
V platno vezan Din 60.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

S. C.:

Prvorojenka katoliške Cerkve.

(Nekoliko spominov iz Francije.)
(Konec.)

Rane, ki krvavijo.

O »Action française« pravi francoski katolik ne govori rad. To vprašanje je skeleča rana v mladem francoskem katoliškem pokretu. Dve veliki misli se v tem vprašanju tako prepletata, tako prehajata druga v drugo, da je včasih res težko pravično soditi: vprašanje Cerkve in naroda. Res je namreč, da je bila ravno Action française marsikomu pedagogos ejs Hriston, Marsikomu je vrnila vero in mladost in življenje. Poleg tega je živela v vedno vabljeni pluziji povratka starih kraljev, ki francoskim katolicanom pomeni povratek verske svobode itd. In nazadnje je bila Action française izrazita nasprotnica nemškega naroda in je kot taka marsikomu prirasla na srce. Toda pokretu je manjkalo iskrenosti. Šele sedaj, ko je A. F. otvorila ogabno kampanjo proti Rimu, so jo bistrovidnejši katoliki prav spoznali; nekatere pa je preeslepila, da so še danes z njo. Ti zadnji živijo od zamotanega sofizma: Rim je bil napačno informiran (nemški centrum je moral sprejeti ta posel), napačnim informacijam je sledila obsodba, ki ne odgovarja resnici. Krivičen zakon ne vože. — Ergo...

A. F. ni prestala preizkušnje. Njenega krščanstva, posebno ljubezni in ponižnosti, ni mogoče najti. Ostala je samo grnada sovraštva, nevolje in ogabnosmešnega napuha.

Katoliki imajo priliko primerjati ta pokret s katoliškim »Sillonom«, katerega ustvaritelj je bil znani Marc Saguier. Tudi »Sillon« je bil obsojen, ker se je v nekaterih stvarih zaletel, a se je uklonil in je popravil, kar ni bilo prav. Tako je jasno dokumentiral svoje krščanstvo, svojo zvestobo in ljubezen. In je našel novo pot in nov delokrog. Danes se krog Marca Saguiera zbira mladina, ki je krščanska, socialna, demokratična, republikanska in pacifiistična. Saguierov grad v Bierville je postal zbirališče nove evropske mladine. Ako bi ne bilo v francoski miselnosti tiste globoke mržnje do nemškega naroda, bi mogoče Marc Saguier postal najboljši voditelj francoskih katolicánov. Danes še ni. In tudi to je rana, ki skeli. Mogočnji sosed ob Renu se Franciji zdi hinavski in zvit. Zato mu ne veruje. Tudi katolikom ne. Francoz ve, da je njegova zemlja bogata in rodovitna, da je redko naseljena, ve pa tudi, da tam za Renom zemlja postaja pretesna, preozka za narod, ki raste v težke milijone. Zato se boji invazije. Saguierova mladina misli drugače. Ona hoče zvezo idealnih borcev vseh držav in vseh narodov. Povsod, v vsakem narodu je nekaj ljudi, ki so imperialisti. To je treba izolirati doma in v tujini. Temelj bodočnosti evropskih narodov je zveza krščanskih demokracij vseh držav. Mislím, da ima ta mladina prav. Tajna

Dnevne novice

★ Geografi iz Nemčije (14 po številu) so dospeli predinočnim pod vodstvom vseučil. prof. dr. Krebsa v Ljubljano, da si v naslednjih desetih dneh v študijske svrhe ogledajo našo Belokrajino, Hrvatsko Primorje ter Kočevski kras. Na kolodvoru so jih pozdravili geografi naše ljubljanske univerze pod vodstvom g. dr. Valt. Bohinca ter jih odvedli v hotel Štrukelj, kjer so prenočili. Včeraj zjutraj so odpotovali z dolenskim vlakom do Črnomlja. Nastanili so se v hotelu Lackner. Med drugimi jih je tu pozdravil v imenu črnomljske duhovščine in križanskega reda g. župnik P. Bitnar. Danes nadaljujejo pot preko Dragatuša do Vinice in nato dalje proti jugu. Povrno se preko Kočevja 2. oktobra v Ljubljano. Spremljata jih gg. dr. Rus in dr. Rakovec.

★ II. letni občni zbor Unionis Apostolicae za lavantinsko škofijo se vrši 26. septembra, v ponedeljek, v Zdraviliškem domu na Slatini. Istega dne se pričnejo ravnotam ob 18 druge skupne duhovne vaje za duhovnike, ki jih vodi deželni komtur n. viteškega reda g. prior Valerijan Učak O. T. iz Ljubljane. Naši sodati in oni udeleženci duhovnih vaj, ki se zanimajo za ustroj in delovanje svetovne duhovniške organizacije za notranje življenje: Unio Apostolica, naj prispejo v ponedeljek na vsak način s prvim vlakom v Rogaško Slatino. Spored zborovanja je: 1. Poročilo voditeljevo o poslovanju Unionis Apostolicae doma in drugod; 2. referat: Duhovnikovo čednostno življenje v duhu Jerneja Holzhauserja, utemeljitelja U. Ap., poročla spiritual g. M. Avšič iz Maribora. 3. Služajnosti in predlogi. Začetek točno ob pol 11, konec ob 12. Posebna vabila za občni zbor U. Ap. se niso razposelala; ta oglas naj velja vsem častitim sobratom za povabilo. — Duhovne vaje se končajo že v četrtek 29. septembra pri večerni pobožnosti z zahvalno pesmijo in papeževim blagoslovom. V petek zjutraj po sv. obhajilu se lahko gg. udeleženci vrnejo s prvim vlakom ob 5.48 na svoja mesta.

★ Angleški izletniki v Splitu. V sredo je prispela v Split angleška ladja »Araguaya« s 500 angleškimi izletniki.

★ Umeščen je bil včeraj 22. septembra na župnijo Krašnja g. Alojzij Brecljnik, župni upravitelj v Novi Oselici.

★ Slab ribolov v Dalmaciji. Že celo poletje je bilo v jadranskih vodah malo rib. Ribiči so se nadejali, da bo sedaj, jeseni, kaj boljše, pa je še slabše.

★ Pomorski muzej v Splitu, katerega je nedavno osnovala Jadranska straža, bo dobil kmalu svojo lastno zgradbo. Uprava muzeja se je že obrnila na občino, da ji odstopi zemljišče, na katerem naj bi se muzej zgradil. Občinski svet bo o tej stvari kmalu sklepal. Zasedaj se bo zgradilo samo pritličje, a kasneje še nadaljnja nadstropja po potrebi.

★ Razstava plemenskih konj bo prirejena v nedeljo 25. septembra na prostoru ljubljanskega velesejma. Začetek ob 8 zjutraj, dopoldne se bodo tudi razdeljevale premije. Na razstavi bodo zastopane vse pasme, kar jih goji ljubljanska in mariborska oblast, v jako lepem številu in samo najizbranejši živali. S to razstavo je zvezan tudi konjski sejem.

★ Odkritje spomenikov Mihanoviču in Runjaninu. Spomenika avtorjema »Lijepa naše domovine« sta že gotova in čakata samo še dan odkritja. Oba spomenika je s pravim umetniškim zanosom in dovršenostjo izdelal naš znani umetnik Robert Frangeš, kar priznavajo vsi, ki so spomenika videli. Za podnožje se je nabavil iz Čehoslovške črn granit. Spomenika se postavita v Zagrebu. Naš narod je dolžan, da odkaže tvorcema svoje narodne himne v Zagrebu dostojno mesto in da se odkritje izvrši čim prej, ker sta spomenika že gotova. Upravni odbor je prisiljen, da se zato še en-

krat obrne na vse domoljube s prošnjo za prispevke in da v Zagrebu še enkrat priredi zbirni dan. Vsi stroški za spomenika so doslej poravnani, plačati je treba le še granit češki tvornici. Vse domoljube prosimo, da nam v poravnavo teh stroškov blagovolijo nakloniti svoj prispevek preko Prve Hrvatske Stedione. — Zagrebački odbor za podizanje spomenika Runjaninu i Mihanoviču.

★ Ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani. Pogosto potujoč iz Kamnika v Ljubljano in nazaj, sem opazil, da imajo vlaki, posebno jutranji proti Ljubljani, premalo voz in da je po hodnikih, ki naj bodo po obstoječih predpisih prosti, taka gnječa, da se ne more ne naprej ne nazaj in morajo potniki radi pomankanja sedežev tam stati. Stojijo celo tudi zunaj in na stopnicah, kar je sploh prepovedano. Ravnateljstvo naj se samo o tem prepriča. Tudi je potrebno, da bi se dal poseben voz za dijake in dijakinje, ki se potaknejo po vsem vlakom, kamor kdo more. Vozijo se med delavci in morajo tam poslušati govore in kletvine, katere pač niso za mladino. Z dobro voljo more ravnateljstvo državnih železnic temu mučnemu položaju priti v okom, ako se priklonita vlakom še po dva voza III. razreda, kakor je to že bilo pred časom vpeljavano. Upamo, da bo ravnateljstvo naši prošnji ustreglo.

★ Učiteljska inienovanja. Na deško meščansko šolo v Maribor je pridelen učitelj Josip Kos na Muti, na IV. deklško osnovno šolo v Mariboru je prideljena učiteljica Ida Vodenik, dosedaj dodeljena pisarni okrajnega šolskega nadzornika v Mariboru. Ministrstvo je dovolilo ostavko na državno službo Vereni Josin, učiteljici I. deklške meščanske šole v Mariboru, na meščansko šolo v Ormožu je dodeljen Viljem Kunst, učitelj pri Sv. Marku pri Ptuj, učiteljica Matilda Rajh je nastavljena v Križevcih pri Ljutomeru.

★ Obrtna nadaljevalna šola pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Vpisovanje za šol. leto 1927-28. bo dne 2. oktobra 1927 od 8. do 12. ure. Vsak na novo vstopivši vajenec in vajenka naj prinese s seboj delavsko knjižico in odpustnico iz osnovne šole. Reden pouk se prične dne 5. oktobra ob 14. uri. To šolo obiskovati so obvezani vsi obrtni in trgovski vajenci ter vajenke, oddaljeni od šole do 6 km. Prostovoljno pa lahko obiskujejo šolo tudi vajenci izven določene razdalje, pomočni delavci in pomočniki. Vodstvo opozarja mojstre in starše vajencev ter vajenk, da se točno ravna po tem razglasu, sicer jih bo zasledovalo in kaznovalo obrtno oblastvo, ki postopa napram rešitnitnem zelo strogo. — Vodja: Milan Vanda.

★ Nova pogodbeni pošta Prečna pri Novem mestu. K novotvorjeni pošti se dodatno uradno naznanja: V poštni okoliš spadajo selišča: Prečna, Cegelnica, Groblje, Kal, Češca vs, Suhor, Zalag, Brajtenovo, Luknja in Veliki Marof, ki so bila izločena iz okoliša novomeške pošte. Ožja (krajevna) dostava se vrši po Prečini, po drugih vaseh pa je uvedena vsak dan, razen ob nedeljah, selska poštna služba.

★ Nova pogodbeni pošta šent Janž na Dravskem polju. K poročilu o nedavno otvorjeni pošti se dodatno uradno javlja: V poštni okoliš sodijo sela in vasi: Starše, Loka, Rošnja in Zlatoličje, ki so bila izločena iz okoliša ptujske pošte, pa vasi Prepolca ter Trniše, ki ste bili izločeni iz okoliša pošte v Račjem. Ožja (krajevna) dostava se vrši po šent Janžu in Staršah, po drugih vaseh pa je uvedena vsak dan, razen ob nedeljah, selska poštna služba.

OBLAČILA TVRDKJE J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova 12
so najbolsja in najcenejša.

★ Krvav pretep radi žene. Na Selski cesti v Zagrebu sta se stepla trgovec Čedomil Radović in delavec Ivan Bertol radi Bertolove žene, ki mu je ušla k trgovcu. Delavec je prišel pred Radovičev trgovino in pričel psovati svojo ženo. Trgovcu je bilo kmalu dosti, priletel je nanj z dvignjeno palico ter jel po njem udrihati z vso močjo. Delavec se je branil in pričel bežati proti železniški progi, trgovec pa za njim. Bertol je kmalu podlegel neprestanim udarcem in padel, nezavesten ob progi na tla. Njegovo stanje je težko in so ga morali prepeljati v bolnico. Trgovca so zaprli.

diplomacija, nezaupnost in graditev trdnjav evropske civilizacije ne bodo rešile. Ako mislimo ostati pri teh starih, obrabljenih sredstvih, ima Spengler prav. In Evropa ima samo še častno dolžnost, da si poskrbi dostojen pogreb...

In še ena rana skeli. To je umiranje in staranje naroda. Našim krajem je Bog svoje dni pošiljal strašno kugo, ki jo je naš narod imenoval »rno smrt«. V Franciji pa razsaja »bela smrt«. Sami so jo priklicali in sami sebe z njo uničujejo. To je smrt, ki mori ob zvokih godbe, med smehom in razposajeno pesmijo »življenja« žejnih. — Država in laična morala sta s svojim mazaškim poslom bolezen samo narahlo zakrili, da se rana ne vidi, ozdravljenja pa nista prinesli. Cerkev pa je storila svojo dolžnost in zato so ravno verne katoliške družine up naroda. Evropa ima vso svojo poštenost iz krščanstva ali pa vsaj iz spominov nanj. Tudi Francija je črpala vso svojo moralno silo iz vere in iz zavednih ali nezavednih spominov na njo. Silno se moti, kdor stavi za vzgled možnosti morale brez vere človeka, ki je vzrastel v krščanski okolici, katerega mladostni spominj so polni misli na Boga, katerega starši so bili še pozitivno verni itd. (To misel lepo razvija F. Foerster v svoji knjigi: Religion und Charakterbildung. Bilo bi dobro, ako bi se večkrat ob njej ustavili.)

Večno svečeništvo.

Bil sem pri predstavi krščanskega teatra v Parizu. Igrali so dramo, ki obravnava pro-

blem poklica. Spisal jo je Jaques Debout, duša tega krščanskega teatra. Delo samo umetniški sicer ni povsem na vrhunču, zanimivo pa je kot misel. Iz njega odseva mišljenje francoskega katoliškega lajkata, predvsem inteligence:

Bogat mladenič se bori za svoj poklic. Bori se s samim seboj in s svojim očetom. Kristus ga vabi, v prikazni mu razodene svojo željo, srce pa ga vleče drugam. Oče, bogastvo, mlado, lepo in dobro dekle, vse to ga odvrača. In tako podleže. Klic božji je šel mimo njega. Ko se zavesa vnovič dvigne, ga vidimo poročenega. Mlada, dobra ženka je prišla v bogati dom, ni pa prinesla sreče in ne veselja. Mladi mož se čuti krivega pred Bogom, krivega, ker ni hotel pomagati Gospodu, ki ga je prosil... Da bi pozabil svoje trpljenje, dela. Akademija ga imenuje za svojega člana. A veselja ni. Žena trpi ob njem in ne ve za vzrok. Ljudje v njegovem domačem kraju živijo brez duhovnika. Ga ne morejo dobiti, ker ga ni... In to mladega moža boli. Da bi prišlo nekoliko radosti v žalostni dom, hočeta mlada novoročena učiti vaško deco katoliškega vero-nauka. Pa starši svoje dece ne dajo. Ne čutijo potrebe. Še pijani delavec, ki je velikokrat uslužben v njuni hiši, se odločilo brani nepustiti svojo zanemarjeno deco. Tako je notranja kriza mladega moža vedno večja, žena pa je vedno bolj disorientirana. In potem pride katastrofa: Oni pijani delavec, ki je uslužben v njuni hiši, pade in se pobije do smrti. Ko ga spravi v sobo, prosi za zdravnika in

★ Preiskava o vplomu v stanovanje grofice Draškovičeve, o katerem smo včeraj pisali, ni dovedla še do nobenega rezultata. Po dosedanjih ugotovitvah ni bilo grofici ničesar odnešenega, pač pa iz stanovanja podnajemnika Ingernisa, kateremu je zmanjkalo več obleke, v katero se je najbrže tat preoblekel, ker je pustil tam ležati svojo ponošeno obleko. Koliko mu je bilo pokradenega, še ni gotovo, ker se nahaja podnajemnik neznano kje v Srbiji in mu ni mogoče sporočiti tatvine.

KUSAKOVIČA KALODONT najboljša pasta za zobe

★ Živa baklja. Stjepko Ljutić, 19 let star mladenič, se je predvčeršnjim v Mostaru polil po nesrečnem naključju z bencinom ter zapalil. Vsled ognja, ki ga je vsega objel, je izgledal kot živa baklja. Z veliko težavo mu je prišel nek človek na pomoč, ki je težko poškodovanega tudi oddal v bolnico.

Ljubljana

○ Smrt stare Ljubljankinje. V sredo ponoči je v visoki starosti umrla gospa Marija Rom, hišna posestnica v Ljubljani. Njen pogreb se bo vršil dne 23. septembra ob 3 popoldne. Pokojnica je bila izredno blaga in dobro srčna gospa, ki jo bo marsikdo, ne samo reveži, pogrešal. Ustregla je vselej in vsakomur, če je le količjak mogla, zato je bila priljubljena pri vseh znancih, katerih je imela veliko, dasi je živel na tihem in sama zase. Zlasti pristrčno, skoro rodbinsko razmerje je vladalo med njo in njenimi stanovanjskimi strankami, oziroma najemniki sob. Pri nji se je vsakdo počutil kakor v domačem krogu, k nji se je zatekel kakor k svoji dobri mamici. Zato se pa tudi nihče ni selil od nje, razen, če so ga temu prisilile zunanje razmere. Naj v miru počiva in naj bo na onem svetu obilno poplačana za svojo dobrotljivost in ljudomilost!

○ Stanovanja za akademike. Gospodinje, ki sprejmejo na stanovanje akademike, tudi eventuelno z zajtrkom, prosimo, da javijo pisмено to spodnjemu naslovu. Istotam tudi sporočite, ako želite dobiti instruktorje proti brezplačnemu stanovanju ali hrani. — Borbat, Miklošičeva cesta 5, Akademski dom.

○ Krekova mladina Ljubljana. Vse tovariše in tovaršice se obveščajo, da se vrši prva pevka vaja v soboto, dne 24. t. m. v prostorih Šent-peterske Prosvete, poleg cerkve sv. Petra. Pridite gotovo vsi. Vabijo se tudi novi člani in članice, ki imajo veselje do petja. — Odbor.

○ Krekova mladina podružnica Ljubljana. Vabimo vse članstvo, da se v čim večjem številu udeleži sklopičnega predavanja, ki se vrši danes, v petek, 23. t. m. ob 8 zvečer v naših prostorih: »Švica — raj Evrope«. — Odbor.

○ Poldnevni izlet na Vrhniko prireditelja ob lepem vremenu v nedeljo, dne 25. sept. s popoldanskim vlakom Krščanska šola za stolno župnijo in Stolna prosveta. Prijatelji dobro došli!

○ Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč« v Ljubljani obvešča vse zainteresirane, da se sprejemajo v društvo do konca leta izjemoma še oni člani, ki niso prekorčili 60. leta starosti. Po 1. januarju 1928 se bodo sprejemali le oni člani v društvo, ki niso prekorčili 50. leta starosti. Ker je v poslednjem času opažati znaten porast članov, pozivamo vse one, ki se še niso prijavili, da to čimprej store. — Odbor.

○ 20% popust na gledaliških vstopnicah k vsem predstavam za čas II. Pokrajinske razstave od 17. do 26. septembra imajo posetniki kulturne razstave »Gledališče — Ljudstvo — Družba«, ki se nahaja v paviljonu »K« na sejmišču. Vsek posetnik te kulturne razstave dobi pri vstopu v paviljon listek, ki naj ga dobro shrani. Na podlagi tega listka ima pravico, da zahteva pri gledališki blagajni 20% popust.

○ Stanovanjsko sodišče I. stopnje v Ljubljani naznanja, da se bodo prihodnje razprave za dodelitev stanovanj vršile dne 26. in 28. septembra t. l. Razpis 18 stanovanj, ki se bodo nakazovala, je nabit na uradni deski stanovanjskega sodišča — soba št. 6 — kjer se vlagajo prošnje za ta stanovanja.

○ Čestljava v cvetju. Na vrtu Kavčičeve vile pod Rožnikom cvete češplja, ki je spodaj še brez listja, vrh pa je nanovo zacvetel kakor pomladi.

○ Razstava in zaloga pletilnih strojev vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Zidovska ulica 5.

Maribor

□ Uradne ure na oblasnem odboru. Mnogi ne upoštevajo navodil in prihajajo tudi z dežele v Maribor h oblasnemu odboru ob času, ko ne morejo nič opraviti. Uradne ure v pisarnah za stranke so vsak delavnik od 8 do 12. Oblasni odborniki pa sprejemajo le: predsednik dr. Josip Leskovač vsak dan razen nedelj in praznikov ob 10; odbornik Marko Kranjc v ponedeljek in četrtek od 11 do 12; odbornik dr. Andrej Veble v sredo in petek od 11 do 12; odbornik Alojzij Zupančič v torek in petek od 11 do 12; odbornik Jurij Kugovnik v ponedeljkah in sobotah od 11 do 12.

□ Občinske volitve v Mariboru. Po Mariboru se govori, da so volitve že razpisane, nekateri so celo že vedeli datum. Poročamo po najzanesljivejših informacijah, da se bodo volitve vršile koncem novembra, a datum še ni določen. Najbrž se bodo vršile 20. novembra, odločeno pa še ni.

□ Profesor Favaj stopa v ospredje. Dolgo časa je profesor Favaj, znani socialistični teoretik v Mariboru, stal ob strani, zdaj pa se je nenadoma pojavil v javnem življenju. Govoril je na socialističnem shodu stanovanjskih najemnikov. Potem je govoril na SDS shodu v Narodnem domu kot zastopnik socialistov. G. profesor Favaj kandidira menda za mestnega župana.

□ Vse, kar čuti nacionalno in kulturno ter napredno, je bilo na shodu SDS. No, če bi bilo tako malo teh ljudi v Mariboru, bi bila pa res sramota. Konstatiramo, da je bila v dvorani tema in se je zborovalo v predvorani, da so ljudje res stali v avli, ker nihče ni hotel v praznoto predvorane, dokler ni prišel poziv. Nacionalnih, kulturnih in res naprednih ljudi je pa v Mariboru dosti, vsi, razen onih fisoč, ki so se zadnjič spozabili ter še volijo SDS.

□ Demokrati se ponujajo socialistom. — Eden glavnih vodij demokratov je napravil ponudbo, da bodo demokrati glasovali za socialističnega župana, socialisti pa bodo glasovali za demokratskega podžupana. Dogovor je torej sklenjen, kar nas nič ne moti, pač pa moremo že danes konstatirati, da je vse to le račun brez — Mariborčanov, posebno še delavcev, ki nočejo zveze s kapitalistično SDS.

□ Mariborski komunisti zoper zvezo med demokrati in socialisti. Mariborski socialisti so zadnji čas delali na to, da pridobijo komuniste za svojo občinsko listo. No pa so komunisti izvedeli za politično kupčijo med socialisti in demokrati, pa so prekinili vsak razgovor o nadaljnjem skupnem delovanju.

□ Nemci zahtevajo svoje šole. Dne 21. t. m. je bila vložena pri velikem županstvu v Mariboru prošnja, da se dovolijo v šoli v Sladki gori nemške paralele. Prošnjo je podpisalo 33 staršev šolobveznih otrok.

□ Za lepoto naših ulic. Koroška cesta ima od Vodnikovega trga naprej velike nedostatke. Do Vrtnice ulice, kjer se ljudje nekoliko razidejo, je cesta ozka, in v sili se ne more človek nikamor umakniti, da bi ga dirjajoči avtomobil s najgršim blatom ne ometal. Poglejte, kako so šele osnažene hiše okropljene. — Tudi nesreče niso izključene, ker je vozni promet vedno večji in brzejši. K temu je pozimi pri Barčevem obzidju in žagi najgrši pot, kjer se sneg ne odmetuje in ni zadosti posuto, da mraz zemljo povzdigne. — Ravno tako je dalje pri Šrmpovem platu nemogoče se kam izogniti, pot pa blatna, da voda stoji, ker ni posuta in je vodni žleb višji. In tako je do Gajeve ulice. Iz Vrtnice ulice pri žagi je v ozadiju hišnih vrtoč umrjena ulica — proti Gajevi ulici, ki je pa še mehka, pri deževju blatna, in voda stoji. Zanimaj ljudje so semkaj navozili kupe raznih smeti in črepij, kjer koprive bujno rastejo. To stransko ulico pohajajo ljudje iz zg. Smetanove, Gajeve, Kosarjeve, Tomanove, Pod lipo, Zvonarne, Ipavčeve ulice itd. Prizadeti prosimo odpomoči! — Smetanova ulica se bo znatno obljubila, želja vseh je, da bi se skoraj saj v Vrbanovo ulico predrla v izogib in odpravno neljubih nedostatkov in nevarnosti na Koroški cesti.

□ Društvo rezervnih častnikov in bojnikov, pododbor Maribor, javlja, da preloži vsled nepredvidenih zaprek svečano proslavo svoje krstne slave, ki jo prireja pod pokroviteljstvom

gen. g. Dimitrija V. Spasiča s sodelovanjem vojaški godbe v veliki kazinski dvorani od dne 1. okt. t. l. na soboto, dne 8. okt. t. l. ob pol 9 zvečer.

□ Šahovska tekma Maribor — Varaždin. V nedeljo se vrši v Varaždinu prijateljska tekma med mariborskimi in varaždinskimi šahovskimi klubom. Zadnje srečanje obeh klubov se je vršilo pred dvesti leti in takrat se je končalo z zmago Varaždina nad Mariborom. Letos pošlje Maribor v Varaždin svojo najlepšo postavbo, v kateri bodo najbrže nastopili celo štirje jugoslovanski šahovski mojstri, in sicer: Pirc, Kramer, Stupan in Poljanec. Od ostalih igralcev nastopijo sigurno Hočevar, Golec, Ostapovič in najbrže Ostanek. Pri taki postavi se lahko računa s sigurno in visoko zmago mariborskega šahovskega kluba.

□ Policijski drobci. Včeraj je policija izvršila 3 aretacije. Prijavljenih je bilo 32 slučajev, med temi največ radi cestno policijskega reda. Opaziti pa je, da padajo prijave glede razgrajanja in pijanstva. Poostrene odredbe policije kažejo, da bodo imele uspeh.

□ Izgubljen otrok. Ob 2. uri ponoči je našel policijski stražnik pod obokom mestnega magistrata spečega sedemletnega dečka. Vsega premraženega je odvedel na stražnico, kjer je izpovedal, da se piše Adolf Postružnik, od Sv. Petra pri Mariboru. Prišel je zjutraj v mesto s svojo teto, v vrvenju na Glavnem trgu pa se je izgubil. Policija ga je oddala v dečje zavetišče, dokler ne pridejo domači po njega.

□ Program promenadnega koncerta dne 25. t. m. Leopold: Stadion, koračnica; Verdi: overtura iz opere »Sevilski brivci«; Nedbal: valček iz opere »Viničarjeva nevesta«; Puccini: fantazija iz opere »Tosca«; Parma: pesem iz opere »Urh, grof Celjski«; Dvorak: Slovanski ples št. 8; Vačkar: Osvoboditelj, koračnica.

Celje

○ Še o posledicah poplav v Savinjski dolini. K našemu včerajšnjemu poročilu o posledicah zadnje katastrofalne poplave v Savinjski dolini moramo pripomniti, da se naši podatki tičejo zgolj škode, ki jo je visoka voda povzročila v območju celjskega okraja. V poročilu nismo omenjali ogromne škode, ki jo je Savinja povzročila v svojem gornjem toku. K poročilu smo naknadno prejeli še mnenje strokovnjaka, ki meni, da je vsota 3 milijone dinarjev za popravilo poškodovanih regulacijskih naprav daleko prenizka in da presega gotovo vsoto deset milijonov. Pri tem gotovo ni mišljena samo dejanska škoda, temveč vsota, ki bi jo bilo treba investirati v novogradnjo porušeni nasipov, ki se morajo zgraditi solidneje in čvrsteje ter bodo seveda stali neprijemno več, kot pa dosedanj.

○ Imenovanje na celjski gimnaziji. Na celjsko državno realno gimnazijo je premeščena gospa Mara Milenković, doslej suplentka na gimnaziji v Karlovcu.

○ Spremembe v poštni službi. Premeščeni sta: poštna uradnica Vida Modičeva iz Loke pri Zidanem mostu v Celje, iz Celja v Loko pri Zidanem mostu pa poštna uradnica Francika Turkova.

○ Celjska obrtno-nadaljevalna šola sporoča, da je novica, ki je krožila to poletje v naših časopisih, da je namreč dovolilo ministristvo za trgovino in industrijo celjski moški strokovni obrtni šoli znesek 50.000 Din in da se je teden dni pozneje že prva polovica te podpore nakazala celjski obrtni šoli, žal brez vsake podlage. To je tudi pisмено potrdil sam referent v ministristvu. Vsled tega se prosijo blagohotne naklonjenosti vse p. n. korporacije, ki so celjsko obrtno šolo dosedaj podpirale. — Šolski odbor.

○ Poročil se je dne 21. sept. v mestni župni cerkvi v Celju g. Gustav Pukl imetnik trvdke A. Grundner, lesna industrija v Zrečah pri Konjicah, z gospodično Henrikko Dobnik iz Zreč. Mlademu paru želimo obilo sreče!

○ Šola Glasbene matice v Celju. Ravnateljstvo šole obvešča vse gojence in gojenke, ki se letos še niso vpisali in ki se nameravajo še vpisati (da bi nadaljevali šolanje pri svojih dosedanjih učiteljih), da se zglasijo zanesljivo najpozneje do 30. t. m. v ravnateljski pisarni, ker se v nasprotnem slučaju ne bo računalo več z njimi glede njih prošnji za učitelja, ker se je glavno vpisovanje vršilo že v začetku meseca. Na zapoznele prošnje se vodstvo šole ne bo moglo ozirati vsled visokega steaja gojencev, ki so se pravčasno zglasili. Vpis je potreben za vsako

leto sproti tudi za stare gojence šole. Letos se zopet vpelje solopevski pouk s 1. oktobrom. Reflektanti naj se blagovolijo zglasiti do 30. t. m. v ravnateljstvu, Slomskov trg 10-1.

○ Znamenit koncert. Bolgarski violonist Saša Popov je Celjanom že znan in pri zadnjem svojem koncertu v Celju je bil predmet priznanja in občudovanja, kakor malokateri umetnik, ki je doslej posetil naše mesto. Letos nas zopet poseti in priredi v Celju dne 5. oktobra svoj koncert.

○ Poskusni oder. Ravnatelj mestnega gledališča g. Valo Bratina otvori v Celju poskusni oder. Namen tega odra je dati priliko vsem ljubiteljem gledališke umetnosti, začetnikom in takim, ki so že nastopili, da preizkusijo svoj talent, ga vežbajo in izpopolnijo. Z naderjanimi obiskovalci se bodo vpriparjale samostojne gledališke predstave. K poskusnemu odru se lahko vsakdo prijavi vsak večer ob osmih na odru mestnega gledališča.

Trbovlje

○ Konferenca prosvetnega pododseka Delavske zbornice za Slovenijo se vrši v petek, dne 23. septembra ob 4. uri popoldne v Delavskem domu. Konferenca se udeležijo tudi tajnik Delavske zbornice g. Uratnik. Na dnevnem redu je 1. delovanje prosvetnega odseka in 2. dečje zavetišče.

○ Nove stavbe. G. Klemenšek Rado, kleparski mojster, prične z gradbo enonadstropne stanovanjske hiše z delavnico in trgovino na stavbišču med g. Janžekom in g. Škerbecem. — Hiša na Piškovcu se dokončuje, manjkajo še samo mizarska in slikarska dela. — Meščanska šola je zgrajena do I. nadstropja iz betona; močvirnata tla delajo posebne težave. Danes se je pričelo zidati z opeko in bo delo hitro napredovalo. Tudi telovadnica bo v par dneh iz betonskega temelja. — Na tržnem prostoru se je ob dveh straneh izgotovilo oporno zidovje in se pričelo delo za barake. Hišica za stražarje na trgu se izgotavlja. — Izgotavlja se tudi javno stranišče na Vodi. — Posestvo g. Prislana v Gaberskem, ki je spomladi upepelil ogenj njegovo hišo, je kupila na dražbi njegova sestra in se je pričelo z gradbo nove hiše. — Tudi g. Grčar Alojz v Gaberskem, ki mu je ogenj uničil gospodarsko poslopje, si gradi drugo. — Rudnik letošnje leto nič ne gradi novega. Adaptira sedaj samo eno hišo ob cesti, kjer so popreej po štiri stranke kuhale v veži, sedaj bo vsaka zase. — G. Knaflič je prizidal k nekdanj običnemu mlinu večjo stavbo, ki se bo v uporabi za stanovanje in skladišča za žito. Tudi mlin bode preuredil na modernejši način. — V lanskem letu pričete hiše so se stranke večinoma že vselile.

○ Samo govorjenje. Bernotova skupina je ena najzlastnejših prikazni na političnem polju. Kaj hoče ta socialistična skupina, ni mogoče zvedeti. Znano je samo, da se na njihovih sestankih veliko govori in vsak od njih si predstavlja, da je rojen za delavskega voditelja. Med delavstvom nastopa samo toliko, da jih meša in dela razdor. Pri volitvah v narodno skupščino so se zvezali s komunisti. V nedeljo je ta čudna zveza sklicala protestni shod proti ročnemu davku in bi se moralo na shodu tudi protestirati proti nameščenju nekega uradnika pri Bratovski skladišnici. Mislili smo si takoj, da sta obe točki le vaba za zlobnanje delavstva, in nismo se motili. Slišal si vse drugo, samo to ne, za kar je bil shod namenjen. Bernot bi rad, da bi delavstvo davke samo odrajtovalo, ne pa TPD, je tudi za plačilo prispevkov v bratovske skladišnice samo od strani delavstva, kakor da drugače ni mogoče dobiti moči v njih. Weinberger je kvasil kot po navadi o škofih. Struc je edino prav zadel, povdarjajoč, da imamo še stari avstrijski rudarski zakon, v katerega spadajo bratovske skladišnice in je žerjavov pravilnik tako nepostaven. Neumesten je bil pa njegov poziv na pristaše SLS, kaj rečejo o ročnem davku in o rudarskem zakonu, kakor da bi kršč. soc. delavstvo ne občutilo tega biča, ki ga je spleta SDS. Kakor že rečeno, ta shod ni bil nikak protestni shod proti ročnemu davku in tudi ne proti TPD radi nameščenja uradnika v bratovsko skladišnico, in je Pencl tudi ob prečitjanju nekakšne resolucije izjavil, da se ta ne odpošlje na nobeno oblast, nego je samo za tukajšnje javnost. — Naše mnenje je pač ta, da bi bilo najpametnejše, da Bernotova skupina likvidira in ne dela zgage med delavstvom.

○ Še o požaru pri Grebencu za Savo. Nedeljsko poročilo o tem požaru moramo toliko izpopolniti, da je bil g. Holesček, kot načelnik rudniških gasilcev pri gašenju požara prvi na mestu in da se je pod njegovim vsestranskim izveščanjem vodstvom in hladnokrvnim obvladanjem položaja dosegel uspeh pri gašenju, ki ga še dosedaj niso imeli zabeleženega. Svojo dolžnost so storili trški gasilci, ki so skupno z rudniškimi gasilci delali do jutra pri požaru.

○ Zopet nov vinotoč dalmatinskega vina. G. Volkar je oddal svoje gostilniške prostore v najem trem Dalmatincem za prodajo dalmatinskih vin. To je pri nas že peti lokal za točenje teh vin.

Pošljite naročnino!

duhovnika. In sedaj se odigrajo težki trenutki čakanja. Delavec umira, duhovnika pa ni. V sosednjo župnijo so poslali ponj, toda avtomobil se vrne prazen. Sosednji župnik je odšel na konec svoje župnije, v hribe, in se vrne šele zvečer. Delavec pa obupa. Z bogokletstvom na ustih konča svoje življenje. In mlada zakonca (žena je medtem spoznala tragično usodo svojega moža) ob postelji mrtvega delavca s pretresljivo žalostjo molita »De profundis«.

V zadnjem dejanju so trije: oče, mati in otrok. Mati sedi ob otrokovi postelji in je srečna. Saj se tudi v možovo srce počasi vrača mir in veselje. Tedaj pa pride vest, da je izbruhnila vojna. Treba bo pustiti dom in iti. V skrivnostni slutnji, da se nikoli več ne vrne, prosi mrtvo ženo, da vzgoji otroka za sveto svečeništvo. Žena se vsa žalostna vda, toda krivda je popravljena.

Mi Slovenci bi reševali ta problem drugače. Tega mladega moža bi videli v drugem dejanju v duhovniškem poklicu. In potem bi, ako bi hoteli imeti problem in tragiko, začeli odmevati spomini in sanje mladosti: Misel o tistem domu in belih rožah, ki jim priliva skrbna roka dobre ženske. In tako dalje. Na francoskem se problem slavi drugače. Tam je vse polno Petrov Pavlov Glavarjev, ki morajo valiti kamenje s svoje poti. In marsikdo se ne čuti dovolj močnega, da bi se postavil vsem tem oviram v bran, čeprav gori v njem hrepenenje po svečeništvu. Poleg tega je pri nas poklic svetega svečeništva problem slovenske

vasi, slovenskega kmetskega doma, v Franciji pa je to vprašanje, ki zadeva bolj inteligenco. Naša kmetska vas s ponosom trdi, da:

»vse mati kmetska je zibala,
iz kmetskih so izšli domove«.

Francoska kmetska vas pa danes svojega božjega davka ne plačuje tako vestno, kakor naša slovenska.

Naše prijateljstvo.

Zivimo v letih, ko vstopa slovenski narod v vrvenje evropskega kulturnega ustvarjanja. Imamo skupno jugoslovansko državo, ki živi svoja prva leta, delamo prve poskuse velike slovenske kulturne sinteze, postavljamo cilje bodočim rodovom, in tako nalagamo na svoje rame težo velike zgodovinske odgovornosti. Ni čudno, ako smo pri tem svojem delu nekoliko nesigurni, ako tako radi stopamo po navete k drugim narodom.

Veliko se govori o naslonitvi naše orientacije na tuje vzore, o naših narodnih in državnih prijateljstvih itd.

Jasno je, da so vsi narodi poklicani, da tvorijo veliko kulturno skupnost, veliko družino narodov, kjer bi naj bilo mnogo medsebojnega dajanja in sprejemanja. Pomisliti pa je treba tudi na to, da ima vsak narod svoj lasten duševni obraz, izrazito svoje lastnosti in slabosti, ki branijo, da bi bil vsepovsod isti način življenja, vladanja, organiziranja in kulturnega udejstvovanja. Lahko pa kakšen narod pod tujimi vplivi svojo lastno izrazitost

izgubi in zapravi, čeprav mogoče jezika ni izgubil.

Gotovo je, da smo Slovenci kljub vplivom zapadne kulture, ohranili svoje pristno slovenske lastnosti. Naša formalna izobrazba, naša filozofija, logika, način izražanja, vse to je zelo zapadno, globine duševnosti, posebno emocionalne plasti, pa so izrazito slovenske, in to je odločilno. Ako tega ni, potem bo ves napor ustvariti kako jugoslovansko kulturno skupnost, brez uspeha.

Gre sedaj za vprašanje tujih vplivov, gre za vzore iz tujih narodov. Kako naj odgovorimo na to vprašanje z ozirom na blesteča stoletja francoske kulturne tradicije?

Najprej je treba poudariti, da v takih vprašanjih ne sme biti govora o posnemanju tujerodnih kulturnih institucij (šola, organizacija, parlament itd.). Gre lahko samo za vrednote, ki so med narodi različno porazdeljene. Te vrednote je treba v temeljitem študiju odkriti, ugotoviti in pokazati v vsej svetlobi. To je namreč izven dvoma, da mora vsaka narodna kultura stremeti za harmonično izgraditvijo posameznih vrednot. Dobiti zavest vseh teh vrednot, poskusiti te vrednote zasaditi v lastno domačo zemljo, gojiti jih v domačem zraku, s prstjo in vodo lastne zemlje, samo to je, sme in mora biti cilj vsake kulturne orientacije. Posneta, kopirana kultura je kakor umetna roža, ki smo jo postavili na svoje okno. Oddaleč lahko vzbudi iluzijo lepote in življenja, v resnici in od blizu pa je mrtev kos papirja. Slovenci moramo najprej odkriti svoj last-

ni duševni obraz, potem moramo stopiti na jug k Hrvatoma, Srbom in Bolgarom; zaživeti moramo v bridki zgodovinski usodi svojih bratskih sosedov, prisluhniti njihovi narodni pesmi, da bomo vedeli kaj govorijo in joka iz nje, zamisliti se moramo v rast in hiranje njihove Cerkve itd. Potem pa še za hip na obisk k severnim Slovanom. To velja za ves narod. Ni pa rečeno s tem, da ta ali oni ne bo šel v Pariz in London ali Berlin. Tudi to je silno potrebno. Toda tudi tisti, ki gre na zapad, bo moral imeti srce za orient in slovenski severozahod.

Francija krije v sebi mnogo vrednot. Nekatere bi se dale najti v sedanjosti, druge bi morali poiskati v zgodovini francoskega naroda, ker so se tekom časa izgubile in prišle v pozabljenje. Tekom tistih stoletij kulturnega ustvarjanja se pač marsikaj izgubi, marsikatera rana se zaseka v telo narodnega organizma. Individualizem, paganizem, prevelik ponos itd., vse to so stvari, ki jih prvotna prava francoska psiha ne pozna. Zato imajo francoski katoliški kulturni delavci deloma prav, ako se ob marsikaterem žalostnem pojavu v sodobni Franciji izgovarjajo, češ, saj to ni prava Francija. »La vraie France« je Francija sv. kralja Ludovika, sv. Franiška Saleškega, sv. Marjete Marije Alakok, sv. arškega župnika in ljubeznive sv. Terezije iz Lisieuxa.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Novo meso

Visek obisk. Dne 20. septembra t. l. dopoldne je dospel z avtomobilom v Novo mesto veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Fran Vodopivec ter pregledal urade na tukajšnjem okrajnem glavarstvu. Zvečer je odpotoval proti Ljubljani.

Osebnost. Vodja tukajšnjega okrajnega glavarstva vladni svetnik g. M. Kaki je nastopil večdnevni dopust. Nadomestuje ga vladni tajnik g. Kraljček.

Ugodna krompirjeva letina. Krompir je po večini pospravljen z njiv. Kljub suši v letošnjem poletju je v tukajšnji okolici prav dobro obrodil. tako da se ni bati, da bi zmanjkalo tega božjega daru. Oglašajo se tudi že kupci; kmotje ga vozijo po cele vozove na kolodvor.

Kočevje

Himen. V ponedeljek 19. t. m. sta se v mestni župni cerkvi poročila Jožef Šafer iz Kačjega Potoka in Katarina Kure iz Nemške Loke.

Smrtna kosa. V Borovcu pri Kočevju je 4. septembra umrla ga. Margareta Poje, mati g. dr. Franca Pojete, advokata v Ljubljani. V starosti 67 let je podlegla bolečinam, ki jih je potrpežljivo prenašala. Bila je blaga, krščanska žena. — V Stari cerkvi je 11. septembra podlegel notranjim poškodbam 50letni zidar Abel Eingerle, ki ga je bil bik pahnil ob zid. — Istega dne je umrla tudi 81letna občinska uбоga Marija Štalcer.

Odhod pritlikavcev iz Kočevja. Dne 21. septembra so se vsi trije pritlikavci odpeljali z opoldanskim vlakom iz Kočevja, kjer so se nahajali na počitnicah. Odpravili so se baje v Berlin.

Delegacija. Takoj naslednji dan po tostvarnem sklepu na občinski seji, v sredo 21. t. m., so se napotili delegati v Belgrad, da intervirajo radi ukinitve V. razr. na tukajšnji gimnaziji. V delegaciji so bili: občinski poslanec Peterlin, mestni župan in g. Al. Kresce.

Jubilej oblasnega poslanca g. duh. svetnika Jožeta Eppicha so kočevski domačini proslavili na izredno lep način. Na predvečer so priredili svojem župniku jubilejnu podoknico. Zvonovi so pritrkovali, mesto je bilo razsvetljeno. Po pevskih točkah so govorili zastopniki raznih korporacij in slavili jubilarjeve zasluge, ki si jih je stekel za dobrobit Kočevcev. Nedeljske slovesne sv. maše so se udeležili množično številni dušobratje z g. dekanom F. Erkerjem in poslaneom g. Škuljem na čelu. — Šolska mladina je slavljencu v navzočnosti učiteljskega zbora podarila srebren sopek. Kot slavnostni govornik je nastopil g. mestni dekan Erker, prav tako kakor pred 30 leti, ko je bil tudi slavljencev govornik ob priliki njegove nove maše. Orglal je g. Al. Erker. S popoldanskim blagoslovom, pri katerem je zbor 12 duhovnikov pel Lavčelanske litanije, se je lepa slovesnost završila.

Kostanjevica

Volitve. Kakor vsakokrat, tako so tudi to pot pri nas volitve izpadle za SLS nadvse častno. Pa komaj imamo eno bitko za seboj, nas že čaka druga. 9. oktobra imamo občinske volitve. Obetajo nam, da se bomo spoprijeli glede župana in tajnika. Pa se jih ne bojimo. Stojimo čvrsto in zavedno! Hočemo tudi za naprej našega dosedanjega g. župana in obdržati tudi našega občinskega tajnika v osebi g. Franca Čretnika, ki je gotovo, eden najboljših občinskih uradnikov.

Vinska letina. Vsalet ugodnega vremena je bila; obrodila in obeta nam dobro dolensko kapljico.

Zagorje ob Savi

Umrli je dne 21. septembra nenadoma g. Jernej Bregar, posestnik in v pokopani rudniški delavec na Orleku. Bil je odločen krščanski mož in zato tudi kremeniti značaj kakor jih je malo. Plačilo njegovi duši!

Dela pri izolirnici so oddali v terek, in sicer prevzame zidarska dela g. Pavlinič, mizarska pa g. Gregl.

Vrhnika

Cerkveni koncert se vrši pri nas v župni cerkvi sv. Pavla v nedeljo, dne 16. oktobra t. l. ob 4 popoldne. Po koncertu blagoslov z Najsvetejšim. Prijatelji cerkvene glasbe se vlnudno vabijo, da posetijo ta koncert, ki bo nudil obilo užitka vsakomur, kdor se zanima za razvoj naše lepe cerkvene pesmi.

Odlikovanje. Naša Mlekarska zadruga je bila na letošnji jesenski pokrajinski razstavi odlikovana za svoj prvovrstni sir, ki je bil od juri je priznan kot najlepši izmed letos razstavljenega sira, s srebrno kolajno.

Radovljica

Ljudski oder v Radovljici otvoril gledališko sezono 1. 1927-28. v nedeljo, dne 25. sept. Kot otvoritveno predstavo vprizori Shakespearejevega »Hamleta«, ki se bo igral v nedeljo ob 8. uri zvečer. V nedeljo, 2. okt., pa se vrši predstava »Hamleta« ob pol 4 popoldne. Vstopnice se dōbe v prodajalni v trgovini Kmetijske zadruge v Radovljici. Ker je povpraševanje po vstopnicah veliko, naj si jih vsakdo že prej omisli.

Tržič

I. pevski koncert priredi pevski odsek Kat. prosv. društva sv. Jožeta v nedeljo, dne 25. sept. t. l. ob 8 zvečer v Našem domu v Tržiču. Na sporedu bo 14 krasnih narodnih pevskih točk. Koncert se vrši s sodelovanjem celokupnega moškega in mešanega zbora pod vodstvom dirigenta in pevovalje tržičkega pevskega okrožja g. Leopolda Mejaka. Ker sta Tržič in njega okolica zelo naklonjena pevski umetnosti, zato vsi ljubitelji lepega petja na naš I. pevski koncert iskreno vabljeni. Odbor.

Slovenska krajina

Prekmurski dijaki v Ljubljani. Realno gimnazijo v Ljubljani obiskuje 88 peto- in sedmošolcev iz Murske Sobotke. Ker sta bila omenjena razreda tik pred začetkom šolskega leta ukinjena, so morali zapustiti domača tla in v zelo neugodnih razmerah v tujini nadaljevati svoje študije. Ker ima Prekmurje lastno gimnazijo, bi to lahko odpadlo in tudi tem potem prosimo merodajne kroge, da že enkrat storijo nekaj končnovečnega. Za stotisoč ljudi se že lahko vzdržuje popolna gimnazija.

Sejm v Črensovcih. V ponedeljek se je vršil v Črensovcih živinski in blagovni sejm. Prignanih je bilo okrog 300 glav. Sklenjenih je bilo precejšnje število pogodb. Blaga je bilo tudi mnogo. Splošno se je opazilo, da ljudstvo vsled raznih neugod nima denarja.

Semensko žito. Kakor se je že poročalo, so nekatere občine, kjer so mraz in deloma miši uničile žitni pridelek, zaprosile za državno podporo. Dognava se, da je neka vsota nakazana za nabavo semenskega žita, a ta vsota še daleko ne zadostja potrebi.

Sv. Bolfenk.

Osebnost. Župnika Sv. Marija v Rušah je podeljena g. Ferdinandu Pšundru, dosedaj župniku pri Sv. Bolfenku v Slov. gor.; nastopi jo dne 1. oktobra.

Sreča v nesreči. Zadnji petek je peljal Piričohov tovorni avto iz Ptuj k Sv. Lenartu. Pri Sv. Bolfenku mu je prišel nasproti onovprežen kmetijski voz. Kmet je obstal z vozom med dvema kupoma gramozu na desni strani ceste in avto je imel prosto pot. V trenutku, ko je privozil avto do voza, se je na prestrašil konj in skočil na sredo ceste ravno pred avto. Šofer je padel z voza, pa tudi kmet se je zvrnil v jarek, konj pa je ostal nepoškodovan. Pobli se ni nihče, v eni uri so postavili avto zopet na cesto, in šofer in kmet sta nepoškodovano nadaljevala svojo pot. Res sreča v nesreči!

Poplave. Deževje prejšnjega ponedeljka je napravilo veliko škodo tudi v Pesniški dolini. Nekateri so imeli še otavo pokošeno. Pesnica je izstopila, poplavlila vso dolino in odnesla otavo. Največja škoda pa je, da je voda oblatila pašnike, tako da več tednov ne bo mogoče goniti živine na pašo ali pa bo zopet nastopila nevarna metuljavost pri govedih in svinjah kakor lani. Letos bo treba več previdnosti in hitre pomoči.

Dopisi

Šent Jernej. Kadar imata polje in vrt obilo sadu, da čebelnjak dosti medu. Ta prislovica velja povsem tudi za letošnje leto. Sena in otave smo spravili pod streho obile zaloge. Vrtno dreve se je dobro obneslo. S poljskimi prideletki smo zadovoljni, zlasti ajda bo dala lep pridelek. Samo fízolu vroče, suho poletje ni prijalo in bo pridelek

Jesenska razstava ljubljanskega velesejma

Čimbolj se bližajo dnevi pokrajinske razstave h koncu, tembolj raste vsakodnevni obisk na razstavnih prostorih. Vodstvo razstave je znalo zainteresirati za to razstavo tudi šolska vođa in včerašnji dan je prišlo ogledat velesejske prostore več tisoč učencev in spremstvu svojih učiteljev. Z ozirom na nižano vstopnino bodo to ugodno priliko porabila tudi druga šolska vodstva, ker je pogled na skrbno prirejeno razstavo res zelo poučen in tudi za mladino zanimiv. Za razstavo se ne zanimajo samo domačini, privabila je več interesentov tudi iz Hrvaške in Bosne. S strani nedomačinov je bilo opaziti predvsem zanimanje za naše poljske prideleke in sadje. Posebno za našo sadje je bilo veliko interesentov in razstavljalci so napravili tudi ugodne kupčije. Našim sadjarjem se s skrbno nego sadjereje in vestnim sortiranjem posameznih vrst obela še lep dohodek. Kljub tomu, da je dospela te dni zopet večja množina sadja, je vse bilo takoj razprodano. Celotrgovci iz Bosne so kupili večje množine lepih vrst našega sadja. S strani belgajskih trgovcev je bilo veliko povpraševanje tudi po našem krompirju in zelenjavi. Tekom včerašnjega dneva je bilo živahno povpraševanje tudi v oddelku za kmetijske stroje. Posamezne tvrdke so zopet sklenile več kupčij.

Med zunanji posetniki je včera obiskal pokrajinsko razstavo tudi francoski konzul iz Zagreba g. Boissier. Razstavo so posetili dalje tudi udeleženci mednarodnega kongresa za tujski promet, ki se je pričel v sredo v Belgradu. Lep aranžman in bogato pestrost razstave sta napravila na odlične goste najboljši vtis.

KONJSKA RAZSTAVA.

Največ posetnikov pa bo privabila razstava v soboto in nedeljo. V nedeljo dopoldne se bo vršila razstava plemenskih konj, v soboto in nedeljo pa se bodo vršile na vojaškem vežbališču pri Dev. Mar. v Polju velike konjske dirke, ki bodo najzanimivejša prireditve te vrste v Ljubljani. Že včeraj je prišlo v Ljubljano več transportov konj za razstavo, za katero je od vseh strani zelo veliko zanimanje. Razstavljenih bo veliko število konj in bo razstava nudila najlepši pregled naših konjereje. Posebno lepi konji so prišli iz ljubotemskega okraja. Te dni je pričakovati najvažnega obiska z dežele, ker je že lanskoletna razstava pokazala, kolikega pomena so te prireditve za napredek naše konjereje. Vsesplošno pa je za zanimanje seveda tudi za konjske dirke, ker je to prava večja prireditve te sportne panoge v Ljubljani. Razen velikega števila domačih vozačev in jahačev so prijavljeni tudi športniki iz Zagreba in Belgrada.

MLADINSKI DAN NA RAZSTAVI.

Danes se bo vršil obisk mladine vseh ljudskih in mešanskih šol iz Ljubljane in okolice na razstavi. Odpade pa prvotno nameravani sprevod šolske mladine z Vodnikovovega trga na razstavnih prostor. Vstopnina za vsakega otroka bo znašala le 3 Din, revnejši pa bodo imeli prost vstop. Spremlujoči sorodniki plačajo 5 Din vstopnino. Tudi vstopnina na zabaviščih v »malem Pratruc« bodo znižane.

GLEDALIŠKA RAZSTAVA.

Kot je bilo že objavljeno, se vrši prvo vodstvo po gledališki razstavi v soboto 24. t. m. ob 2. popoldne, in drugo ob 4. popoldne istega dne. Namenjena so sobotna vodstva predvsem dijakstvu, jasno pa je, da druga publika ni izključena. Vodi gospod tajnik Narodnega gledališča C. Debevec. V nedeljo 25. t. m. ob 1. dopoldne se vrši drugo vodstvo za široko publiko. Vodi g. urof. Šest. — Vsi interesenti se opozarjajo na ta vodstva. Vstopnina je običajna t. j. 2 Din za osebo.

TEKMA NAJTEŽJIH.

Za zabaveželjno ljubljansko občinstvo se nudi na veselilnem prostoru vsak dan kaj novega. Nočoj ob pol devetih bodo zopet tekmovalnja. To pot gre za zmago najdebelejšega moškega. Nepriznato si je že pri tekmovalju pa bo zmagovalac lahko potolažil — za darilo dobi namreč sodček piva.

OCENA SIRA NA LETOŠNJI LJUBLJANSKI POKRAJINSKI RAZSTAVI.

Iz krogov naše gorenjskega, na zadržnem polju organiziranega sirarstva smo prejeli poročilo te-le vsebine:

V 218. številki Vašega cenj. lista je pri objavi ocene na letošnji ljubljanski pokrajinski razstavi razstavljenega sira napravil tiskarski škrtaj — po čigavi krivdi, je postranskega pomena — zmoto, ki pripravi lahko marsikoga v zmoto. Sicer je poznavalcu razmer takoj jasno, da sta se zamenjali dosegljivosti točk glede ocene sira in masla. Kolikor nam je znano, in to izhaja tudi iz Vašega poročila, je sklenila ocenjevalna komisija — ali upravičeno ali neupravičeno, dovolj utemeljeno ali

manjši ko navadno. Za trto pa je bilo vreme, kakršnega smo imeli, kakor nalašč. Glede kakovosti bo vinska kapljica izvrstna, glede množine se sicer ne more reči, da nam bo primanjkovalo sodev. Glavna reč je vendar, da bomo imeli imenitno vino v hramih. Čebelarjem so nanosili čebele mnogo medu, posebno Zalokerjeve na Vrhu so bile marljive, saj so nanosile približno 1000 kg presladke strdi. — Imamo moderno električno razsvetljavo, zdravo pitno vodo in več kulturnih društev. Naša župnija šteje 6000 prebivalcev in v tem pogledu prekaša mesto Kostanjevico. Povsem umestno bi bilo, da bi se naša vas sprlo svojih odličnosti povzdignila v trg, za kar se tudi poganja več veljavnih mož.

Sv. Ana v Slov. gor. Že od srede meseca julija prebiva nad svojem domu kapitan — vojni kurat g. Franc S. Mažir iz Amerike. Došel je, da zopet vidi lepo slovensko domovino, obito pa, da bi prisostoval nameravanemu slavlju 55letnice poroke njegovih staršev, gosp. Jožeta in gospe Marije Mažir, ki se je imela vršiti v nedeljo, dne 7. avgusta. Ob prihodu v domačo hišo je našel svojo 86letno mater že močno bolno in docela oslepele v postelji. Umevno je pač, da je že težko pričakovala prihoda sina-duhovnika iz Amerike. Zadnjič ga je imela pri sebi ob slovesnosti zlate poroke pred petimi leti v teku tedna se je materi stanje poslabšalo in videti je bilo, da bo 55letnico poroke obhajala v nebesih. Previdena je bila v svetili tolažili. Živela je še sicer na dan, do ločen za slavlje, toda bila je preslaba, da bi zapustila posteljo. Pri kratki a pristrni ceremoniji je sin duhovnik nataknil očetu in materi dijamantne prstane iz belega zlata, v Ameriki nalašč za to priliko narejene. Tri dni po tem, 10. avgusta, je Mažirjeva mati ob molitvah svojega sina-duhovnika v Gospodu zaspala. Sedem duhovnikov in mnogo občinstva je rajno spremilo k zadnjemu počitku.

Dolenja vas pri Cerknici. Pred kratkim so se vršile v naši podobni podobni volitve, ki so potekle v najlepšem redu in so izvoljeni v novi podobniški odbor sami pristaši SLS. Sedaj prosimo gosp. okrajnega glavarja v Logatcu, da razjasni vprašanje o stanju občinskega knjigovodstva.

neutemeljeno, to si pridržimo za drugič — da je pri siru mogoče doseči skupno največ 20 točk in da je z dosego vseh točk združeno priznanje zlate kolajne. Za najmanj 16 doseženih točk se podeli že srebrna, za najmanj 14 bronast okolajna in za vsaj 12 točk lepa tiskana priznalnica, ne pa, kakor ste poročali 15 točk lid. Pričakovati je bilo, da si pri teh pogojih zlate kolajne ne pribori nihče. To se je tudi zgodilo. Nasprotno pa so si priborile srebrno kolajno tri mlekarske organizacije, namreč Savica v Bohinju, St. Rupert na Dolenjskem in Vrhnika, torej Gorenjska, Dolenjska in Notranjska. Ako smo prav poučeni, je bila ocenjena Savica s 17,85, St. Rupert s 16,50 in Vrhnika s 18 točkami. Ker smo navajeni bolj na odstotke, je tedaj dobila Savica 89,25, St. Rupert 82,50 in Vrhnika 80 od 100 dosegljivih točk. Tak način objavljanja doseženih tekmovalnih rezultatov se nam zdi za splošno javnost umestnejši in razumljivejši od prvega, ker je tukaj takoj predložena tudi razlika med najboljšimi tekmovalci, česar pri priznanju enakovrstnih kolajn ne moreš ugotoviti. Tudi trgovski značaj in trgovska solidnost brez vsake reklame navlake pride tako do pravičnejšega izraza. Zato bi merodajne kroge prosili, da pri prihodnjem našem enakem tekmovalju upoštevajo to našo željo, oziroma nasvet.

V sirarskem oddelku je tekmovalo v celem 28 razstavljalcev, ki so si priborili skupaj 18 priznanj, od teh 3 srebrne in 10 bronastih kolajn ter 5 priznalnic. Priznanih rok jih je tedaj izšlo 10. Pri tem je zanimiva konstatcija, da se je tega tekmovalja udeležilo iz domovine našega sirarstva, t. j. iz Bohinja in ostalega radovljiškega okraja od 18 v počev prihajajočih sirarskih organizacij, od teh večina pod okriljem Osrednje bohinjske sirarske zadruge, samo 10 in da so bile vse nagrajene. Priznalo se jim je namreč ena srebrna in 5 bronastih kolajn ter 4 priznalnice. Tudi ostale organizacije iz tega okoliša bi bile dobro odrezale, toda niso prišle pri tekmovalju kljub dobrotu blagu več v počev, ker niso pravočasno zadostile predpogojem udeležbe.

V primeri z lanskim letom je zaznamovati na sirarskem polju dovoljen uspeh. Naših nazorov pa bi se dosegli še boljši uspehi pri strožji disciplini članstva, upravičeni strogotosti pri preizkuševanju mleka, intenzivnejši izrabi tehničnih in kemičnih pripomočkov najnovejše dobe po vzoru St. Ruperta in Vrhnike in pri pravilnem pojmovanju važnosti te gospodarske pridobitvene panoge za našo nacionalno ekonomijo v prvi vrsti s strani države kakor tudi s strani drugih za to poklicanih oblastev.

Naša Gorenjska bi potem pri že po naravi sami danih ugodnejših predpogojih dosegla na »m polju« presenetljive uspehe, z udeležbo našega izdelka na svetovnih sirarskih tekmah bi mu lahko priborila svetovni sloves, zajedno tudi sloves našega naroda, naše države.

Trenotna neugodna konjunktura naj po vsem teh naših sirarskih organizacij ne plaši. Led je prebit, napredek na dlani. Zato neustrašeno naprej po začrtani poti, Uspeli ne morejo izostiti.

OBISK V HIGIJENSKI RAZSTAVI.

Nič čudnega ni, če sem na velesejmu v nedeljo srečal tudi Kerina, precej imovitega posestnika iz Dolge vasi, kamor me večkrat zanese pot. Ravno ko je bil na tem, da odide, ga dobim in vprašam, če mu je kaj žal, da si je pripravil stroške in posetil velesejem, kajti povedati je treba, da je to človek, ki precej gleda na dinar, predno ga da iz rok. »No, zadovoljen sem«, pravi; jaz pa, ki sem ravno prišel iz Higijenske razstave, ga vprašam, kako mu je kaj ta všeč. »Ne, tam pa nisem bil«, mi reče, »a videl sem jo že lansko leto in tudi letos, ko sem bil v Juliju na velesejmu«.

»Ali ne veš, da je sedaj več kot polovico novega, vse prirejeno nalašč za človeka z dežele, prireditelji so dali razstavi ime: Higijena na kmetih?«

Ker je Kerin pameten mož, si je po mojem nasvetu le ogledal to razstavo, plačal tudi dva dinarja, jaz pa sem mu bil vodnik in kašipot. Pričela sva pot po razstavi.

»Tele stvari si že videl.« sem mu rekel takoj levo pri vходу, »sami deli človeškega telesa, ki so bili v naslednje: golše, slepiči itd.« Tudi drugo v tem oddelku mu je bilo že precej znano, z zanimanjem ej motril slike o trahonu, nalezljivi in nevarni očesni bolezni, ki jo je v naši državi precej. Pregledal je oddelke, ki kaže, v kakšnih zdravstvenih razmerah naj živi dete, če hočemo, da ne bi narod svojih sil trošil zastoni, kajti rojstev je pri nas dovolj, ampak veliko preveč umirajo pri nas otroci v prvih početkih življenja.

Zelo ga je zanimal slab, odprt studenec in se je takoj spomnil sosedovega. Kakšen pa mora biti dober studenec, je videl takoj poleg in ugotovil, da nikakor ne more biti zani preveč stro-

škov; koristi takega studenca pa je velika, sem mu pojasnil, saj ne more priti vanj nesnaga in ga je torej nemogoče okužiti. Takoj poleg je videti črpalko za vodo, ki jih je treba kot zelo dobre priporočati. Po naših krajih vidimo doslej skoro same sesalke na bat. Sistem pa, ki ga vidimo tu, je popolnoma drug in ima mnogo prednosti pred starimi sesalkami, trpežnejši je, ker ni treba stalno menjavati in popravljati bata, da se tesno prilaga v cev, ni treba dolgotrajnega črpanja, kajti voda pride takoj v odvodno cev, ni treba vodnjaka niti »zalivati«, niti ni nevarnosti pozimi, da bi voda zamrznila v cevi, saj voda, ki jo zajemamo, izteče. Gotovo pomenja te vrste črpalke napredek in želeli je, da jih naši gospodarji odslej nabavljajo. Izdeluje jih pariska tovarna Carruell.

Takoj poleg vidimo, kako je mogoče umazano vodo napraviti čisto in zdravo. V čeburu stoji umazana voda, parkrat je Kerin premaknil ključ in že mu je v čašo pritekla iz čebra voda, čista kot studenčnica; začudil se je, posebno pa še, ko sem mu povedal, da je v umazani vodi mnogo mikroorganizmov, nič pa v kozarcu, ki si ga je natočil in da je filter, kot imenujemo napravo, v stanu v eni uri očistiti 150 litrov umazane vode. Filter je treba imeti v krajih, kjer nimajo neoporne vode in pa v času razsajanja griže in legarja, če je opravičen sum, da je voda onečiščena.

O tukaj pa vidim napravo za kopanje, kakor sem čital o nji v »Zdravju«. Gori stoji posoda, kakršno imajo vrtnarji za zalivanje, pritrjena je na dva škripca in brez vsakega stroška se je mogoče okopati vsak dan doma. Poleg pa stoji preprosta kopalna naprava, kjer po kavčukovi cevi, ki je na njenem koncu nastavek — škropilnica, teče voda iz posode, ki stoji nekoliko višje. Taká naprava je prav dober nadomestek za pravi prš, kajti opravlja isto službo. Zunaj razstavnega paviljona je preprosta pršna naprava, primerna za šolo; z malenkostnimi stroški jo je mogoče postaviti in imeti bi jo morala vsaka šola.

Kerin je imel tudi priliko videti razliko med dobrim in slabim straniščem. »Neprimerno stranišče, ki ga vidiš tu, je bilo v rabi pri neki hiši blizu Ljubljane, sam veš, da moreš takih stranišč videti po deželi vse polno. Je pa lahko leglo okuženja, ker je nezavarovano in mrčes, ki se pase po njem, more nesnago raznositi vse naokrog. — Tudi če ni v kraju vodovoda lahko napraviš tako stranišče, ki se da izplakovati, kot vidiš.« Pokazal sem mu vzorec takega stranišča, ki je tako enostavno in poceni, a vendar ljudje raje prenašajo smrad in se izpostavljajo nevarnosti bolezni, kot pa, da bi si pomagali na ta način. Dal mi je prav, potem pa sva si ogledala, kakšno naj je gnojnice in smetišče. Gnojnice je zdano, gnojnice se odleka v greznico in ne namaka vse okolice, kot imamo to nešteto krat priliko videti. Iz greznice pa je mogoče s sesalko, ki jo tudi vidimo tu, črpati gnojnice v voz. Prelivanje gnojnice s korcem je namreč nevarno, saj se polovica vsebine stalno prispije po tleh.

»Smetišče, ki ga vidiš, je seveda nekaj novega, toda nič posebnega. Zaprto je od vseh strani, tako da niti veter niti mrčes ne more raznašati smeti naokoli. Posebno na deželi, kjer pobiranje smeti, kot v mestu ni v navadi in torej smeti leže dolgo časa pri hiši, je treba gledati, da se smeti spravljajo na tak kraj, ki iz njega ne pridejo zopet nazaj v bivališče. Ko je tako smetišče enkrat polno, ga je lahko izprazniti in njegovo vsebino porabiti kot gnoj ali pa sežgati.«

Tu vidiš pa same predmete, ki jih je treba poznati pri »prvi pomoči«, voz za prepeljavo bolnika v bolnico, nosila, ki jih moreš napraviti, če nimaš pri rokah ničesar kot nož, nosilnica za človeka z zlomljeno nogo itd. V tem oddelku sva videla tudi bolniško sobo, nič nepotrebne navlake, samo vse, kar mora biti.

Zelo mu je bilo všeč, da so v mestu tako dobro pogodili, kakšna je kmečka kuhinja in soba. Povedal sem mu, da je bilo vse to preje v hiši na kmetih in da je vodstvo razstave kupilo vse neke na Dolenjskem, da more tako prav naravno pokazati, kako neprimerna so še nekatera kmečka stanovanja. Še posebej je treba poudariti, da si je gospodar, ki je bilo to pohištvo preje njegovo, sezidal lepo hišico, toda v novo stanovanje postavil to neprimerno pohištvo, ki naj tu pokaže, kakšno ne sme biti kmečko stanovanje. Poleg je vzorna kmečka kuhinja; no, alsižo se ugovori, da na kmetih kaj takega ni mogoče, videl sem pa že sam in če obiščete pridno Kerinovo gospodinjstvo, boste videli, da higijena stanovanja tudi na kmetih že napreduje. Marsikaj je tu videl Kerin in žal mu je bilo, da ni mel seboj svoje žene, »ona si vse bolj zapomni, kar se tiče domačega gospodinjstva«, je rekel.

Ogledala sva si še spolne in ženske bolezni, kjer je Kerin videl mnogo, česar si preje ni mogel misliti, čeprav mnogo čita in je precej izobražen gospodar. Pri izhodu sva prekorajčila razstavo o alkoholu in jetiki in si ogledala, kar je novega.

»Prav je, da sem Te dobil; če bi Tebe ne bilo, bi ne posetil Higijenske razstave in bi ne videl marsičesa, kar mi je potrebno in zanimivo. Tako malo se piše o nji, da sem mislil, saj ni nič novega! Hvala Ti!«

Smatral sem to kot očiitek in napisal te vrstice.

Ljubljansko gledališče

Petek, 23. septembra, Verdi: TRAVIATA. Gostujeta ga. Davidova-Slatin in g. Peter Burja. Sobota, 24. septembra, Engel: VEČNI MLADENIČ, veseloigra.

Nedelja, 25. septembra, Granichstedten: ORLOV, opereta.

Pri današnji vprizoritvi Verdijeve opere »Traviata« nastopita v ljubljanski operi dva gosta, in sicer ga. Davidova-Slatin, ki poje glavno vlogo Violette Valeri in pa g. Peter Burja v vlogi mladega Germona. Gospa Davidova je bila pred leti članica opere v Splitu, kjer je bila izredno priljubljena in to vsled svojih lepih pevskih in igralskih zmognosti. V Splitu je nosila vse glavne sopranske partije takratnega repertoarja. G. Peter Burja pa je ljub naš znanec in je brez vsakega dvoma, da bo pri petkovem nastopu pokazal velik napredek tako v glasovnem kakor tudi v igralskem oziru. Je član mariborskega gledališča, kjer je s prav lepim uspehom nastopil med drugimi v »Rigolettu«, »Madame Butterfly«, »Manon« dalje v »Evangeljniku« ter »Cavalleriji rusticani« in »Glumčih«. Poleg imenovanih gostov nastopijo še sledeči naši člani: ga. Poličeva v vlogi Flore, služkinja Violette pa je ga. Ribičeva, očeta Germona poje g. Holodkov, ostale vloge pa g. Janko, Mohorič, Perko in Subelj. Predstavo dirigira kapelnik g. Neffat, režijo vodi g. Subelj, Cene običajne dramske, za posetnike gledališke razstave velja 20odstotni popust.

»Večni mladenič« v ljubljanski drami. V soboto, dne 23. sept. se vprizori mesto že javljene komedije »Vrt Eden« Engelnova veseloigra v treh dejanjih »Večni mladenič« z g. Antonom Danilom v glavni vlogi.

Anton Pesek pred poroto.

Včeraj dopoldne se je pričela senzacionalna razprava proti Antonu Pesku, predsedniku bivše »Ljubljanske hranilnice«. Zanimanje za razpravo je ogromno, vendar dobi le toliko oseb vstopnice, kolikor je sedežev v klopih.

Sodnemu senatu je predsedoval višji sodni svetnik Vehovar, vodila sta višji sodni svetnik dr. Mohorič in sodni svetnik Kralj. Zapisnik je vodil dr. Grobelnik. Državno pravništvu je zastopal dr. Mastnak, branitelj Antona Peska je bil dr. Tuma.

Po izžrebanju in zapirski protokolkov je bila prečitana najprej

obtožnica,

ki obsega 48 velikih strani in je njeno čitanje trajalo dobro uro in pol. Obtožnica dolži Peska, da je kot predsednik »Ljubljanske posojilnice« malomarno povzročil njeno plačilno nesposobnost s tem, da je čez mero trošil in da je dobil od 12. julija 1924 dalje lahkomišelnost dajal sebi kredit v skupnem znesku 1.811.780 Din. Dalje, da je malomarno, kljub temu, da je poznal plačilno nesposobnost te posojilnice, od začetka leta 1925, pa do 2. julija 1926 sprejemal nove vloge in jih izplačeval ter ni pravočasno predlagal razglasitve konkurze. Da je namenoma povzročil pачenje poslovnih knjig »Ljubljanske posojilnice«. Tako je vpisal koncem decembra 1924 250.000 Din v tri razne knjige pod različnimi postavkami. Koncem 1. 1925. je neko posojilo v znesku 60.000 Din, ki ga je dovolil »Slovenski premogokopni družbi«, dal vpisati na ime »Prometne banke«. V poletju l. 1926. je dal vpisati v knjigah »Ljubljanske posojilnice« naložbo »Jugoslovanske zavarovalne hranilnice« 220.000 Din kot svoje lastno doplačilo in da je dal septembra l. 1924. neupravičeno vpisati iz »Slovenski premogokopni družbi« dovoljenega kredita v znesku 1 milijona Din na svoj račun znesek 800.000 Din, »Slovenski premogokopni družbi« pa 200.000 Din.

Kot predsednik »Ljubljanske posojilnice« je koncem l. 1924. v bilanci podal napačne navedbe, s tem, da je dal neupravičeno vanjo postaviti znesek 50.000 Din kot prejem blagajne in isti znesek kot vrnjeno posojilo »Slovenske premogokopne družbe« ter znesek 250.000 Din kot vrnjeno posojilo iste družbe in isti znesek kot naložbo pri gospodarski pisarni.

Kot predsednik »Jugoslovanske zavarovalne hranilnice« je malomarno povzročil njeno plačilno nesposobnost s tem, da je leta 1926. lahkomišelnost naložil v »Ljubljanski posojilnici« njenega denarja v znesku 305.269 Din, sebi pa dal kredit v znesku 25.000 Din.

V dobi od 12. julija 1926 dalje je z zvitim prigorjavanjem, da jih bo vzel v službo, ako vlože denar ter z zvitim zatrjevanjem, da sta »Ljubljanska posojilnica« in »Jugoslovanska zavarovalna hranilnica« zanesljiva denarna zavoda ali pa z obljubo visokih obresti — premetil 20 oseb za skupno vsoto 993.243 Din.

Zakrivil je 1. pregrešek malomarne krivde po §§ 486-1, 2, 3. kaz. zak.; 2. pregrešek po § 89. združnega zakona in 3. hudodelstvo goljufije po §§ 197., 200., 208. kaz. zak.

Zivljenski potek Antona Peska.

Anton Pesek je bil rojen l. 1879. v Draženah pri Ptuj in je pristojen v Ljubljano. Dobil je učiteljske in Maribor. Po 12 letnem službovanju je leta 1910. zapustil učiteljski stan in postal zavarovalni uradnik, nato pa je prišel izdajati »Slovenski glasovni tednik«, ki je izhajal od vojne. L. 1915. je z izposojenim denarjem 15.000 kron kupil tiskarno v Krškem, l. 1916. pa je zopet z izposojenim denarjem kupil tiskarno Dragotina Hribarja v Ljubljani, katero je l. 1917. zamenjal za Zadržno tiskarno na Starem trgu.

Leta 1918. je kupil v Wolfovi ulici v Ljubljani hišo za 350.000 K, kakor si je izposodil celih 300.000 kron. V to hišo je s Starega trga preselil svojo »Zvezno tiskarno«. Da bi bila tiskarna zaposlena, je l. 1918. prišel izdajati dnevnik »Jugoslavijo«. Stroški tiskarne in dnevnika pa so ga prisilili v dolgove.

Da bi lažje dobil kredit, je l. 1919. ustanovil »Jugoslovanski kreditni zavod«. Pri tem zavodu se je zadolžil za 9.000.000 Din, radi česar se je leta 1922. moral odpovedati predsedništvu.

Leta 1921. je kupil Pesek premogokop v Ključarovicah za vsoto 650.000 Din, izposojenih od »Jugoslovanskega kreditnega zavoda«.

Istega leta je ustanovil tudi »Jugoslovansko gospodarsko unijo«, s katero je upal lažje razpečati 1 vagon čevljev s Češkega. Ker se je pa med tem vrednoti češke krone dvignila in ker se je zapletel v pravdo, je znašal njegov dolg končno 1.263.294 dinarjev.

Dolgovi so ga primorali, da je l. 1. julija 1922 prodal tiskarno »Jadranski banki« za 15.000.000 K, leto pozneje pa svojo knjigarno za 2.294.196 K. Ker so mu upniki del kupnine zaplenili, mu je ostalo od vsega le 359.600 Din. Ostal mu je le še premogokop v Ključarovicah, ki je bil znatno pasiven.

Ker pa je bil še vedno zadolžen, in ker je rabil denar za investicije v Ključarovicah, je prišel l. 1924. na misel, da ustanovi nov denarni zavod: »Ljubljanski posojilnico«.

V tem zavodu je imel on ogromno večino. Pesek je imel s svojo družino skupno 1079 deležev, vsi ostali člani pa le 49 deležev. Tudi vse vodstvo je bilo v njegovih rokah. Pesek je imel predsedniško in ravnateljsko mesto, njegov sin pa podpredsedniško in tajniško mesto. Večina ostalega uradništva v zavodu so bili skoro sami njegovi sorodniki ali pa — njegovi upniki.

Nabiranje vlog je zelo spretno organiziral, ne samo v naši državi, temveč celo v Primorju in v Ameriki. Pomagal je 6—12 obresti.

Uspehi ni izostal in so do dne 30. septembra 1926 dosegli vloge znesek 2.723.472 Din. Posojila ni dovoljeval osebam, ki bi jih bile sigurno vrnile, temveč jih je dovoljeval večinoma sebi in svojim podjetjem.

Sodni izvedenec je ocenil vrednost premogokopa na kakih 3.000.000 Din. Obdolženec je dobro vedel, da iz dohodkov tega premogokopa ne bo mogel plačati svojega dolga »Ljubljanski posojilnici«.

Ze leta 1925. je izvedenec Ciril Golmajer revidiral »Ljubljanski posojilnico« in Peska opozoril na njegovo pasivnost in na dolžnost Peska, da predlaga konkurzno postopanje.

Vlagatelji v obeh zavodih »Ljubljanski posojilnici« in »Jugoslovanski zavarovalni hranilnici« izgube vse svoje vloge.

Pesek je potom inšerativ v »Jutrac« in z drugimi sredstvi, objubljal službo v svojih podjetjih, izvalil od 20 oseb, večinoma takih, ki so si denar same izposodile, skupno vsoto 993.243 Din.

Obramba Antona Peska.

Po prečitaniu obtožnice vpraša predsednik Antona Peska:

»Ali priznate, da ste bili predsednik »Ljubljanske posojilnice«?

Pesek tiho: »Da, bil sem«.

Predsednik: »In katerih razlogov ste ustanovili ta zavod«?

Pesek: »Razlogi so bili deloma splošni, deloma pa osebni«.

Predsednik: »Kaj pa pomeni to, splošni in osebni razlogi? Koliko denarja ste imeli ob ustanovitvi tega zavoda«?

Pesek: »Kakih 150.000 do 200.000 K. Ves denar, ki je bil uporabljen za ustanovitev »Ljubljanske posojilnice«, je bil moj. Za rudnik sem porabil približno 1.000.000 Din.

Predsednik: »Ali niste ustanovili hranilnice zato, da bi rudnik dvignili s kapitalom iz zavoda«?

Pesek: »Ze, ne tajim tega. Kupil sem rudnik zato, da se mi rentira in sem moral vanj investirati«.

Predsednik: »Ali pa ste se kaj čutili zmožnega za vodstvo takega zavoda«?

Pesek: »Seveda, čutil sem se radi svoje izobrazbe in radi svoje prakse. Na Ptujski gori sem že kot učitelj ustanovil posojilnico in sem bil njen prvi tajnik. Ta posojilnica še danes dobro uspeva. Učiteljsko službo sem zapustil zato, ker sem bil zapostavljen od nemškutarskih šolskih odborov. Za vodstvo takega zavoda ni treba šole, ampak organizacijski talent«.

Predsednik: »Zakaj ste prodali hišo v Wolfovi ulici«?

Pesek: »Jaz sem žal začel leta 1918. izdajati dnevnik »Jugoslavijo«, ki je dosegla tedaj naklade 12.500 izvodov in je bila aktivna. Sprva je zelo lepo uspevala, pozneje pa so me žal premetili narodni socialisti, da sem se spustil v boj s samostojnimi demokrati in posledica tega boja je bila, da je »Jugoslavija« padla na 6500 izvodov. Ko sem moral prodati hišo v Wolfovi ulici, sem se znebil vseh dolgov, razen onega pri Jugoslovanskem kreditnem zavodu, kjer je znašal dolg kako malenkost 300 do 400 tisoč kron. Ves denar, kar mi ga je ostalo, pa je šel v rudnik«.

Predsednik: »Kaj pa ste imeli s tisto »Gospodarsko unijo«?

Pesek: »Narodni socialisti so tedaj ustanovili, oziroma smo ustanovili, saj sem bil tudi jaz narodni socialist, gospodarsko podlago za stranko. To je bila »Jugoslovanska gospodarska unija« in je imela namen, da postane za nas isto kot »Gospodarska zveza« za SLS. Trgovske posle pri Uniji je vodil Zalar, ki se je razumel na trgovino, saj se je izučil pri Kristanu, jaz sem pa Unijo finansiral. Narobili smo vagon čevljev s Češkega. Radi porasta češke krone sem izgubil pri Uniji 5.000.000 kron. Tedaj so bile ravno županske volitve v Ljubljani, pri katerih sem kandidiral za župana in sem tudi bil izvoljen. Tedaj so nastale tiste homatije okoli moje osebe, pa se nisem mogel dovolj brigati za Unijo ter sem izgubil pri njej lep denar. In končno me je še leta 1923. zadela nesreča pri rudniku, kjer se je po krivdi mojstrov zasul rov. Ako se ne bi zgodila ta nesreča, bi imel danes od rudnika lep dobiček, saj mi je leta 1921. izjavil inž. Heidemann, da bi donasal rudnik štiri in pol milijone kron čistega dobička. Narabili smo v rudniku nove rove, pa nismo zadeli prave smeri. Ravno ko sem vse pripravljal, da se mi prične rudnik rentirati, me pa aretirajo. Upniki so mi vzeli rudnik iz rok, ravno ko sem ga hotel izkoristiti«.

Predsednik: »To je stalo denar. Kje ste ga pa dobili za nove rove«?

Pesek: »Denarja sem nekaj imel, nekaj sem si ga pa izposodil«.

Predsednik: »Pa za reklamo ste dali precej, celih 72.000 Din v teku pol leta«.

Pesek: »Ni bilo toliko. V začetku je potrebna reklama«.

Predsednik: »Zakaj ste jemali lahkomišelnost denar na kredit«?

Pesek: »Inženirji so mi dejali, da se da iz rudnika dobiti 4.500.000 K dobička na leto. Če mi tega ne bi rekli, ne bi iskal posojil«.

Predsednik: »Denar ste jemali iz »Ljubljanske posojilnice«, zastavili pa niste nič«.

Pesek: »Zastavil sem tri tovrne avtomobile in vse svoje imetje«.

Predsednik: »Kako ste mogli tako nesrečno gospodariti s tujim imetjem«?

Pesek: »V Ljubljani se je vršilo sistematično hujskanje proti »Ljubljanski posojilnici«.

Predsednik prične obravnavati oni del obtožnice, ki govori o krivdi Peska, da ni pravočasno napovedal konkurza in vpraša Peska, kdaj je spoznal, da mora predlagati konkurz.

Pesek: »Bilo je v začetku julija l. 1926., ko so prodali premogokop na dražbi. Da rešim vlagatelje pred škodo, sem se posvetoval z ravnateljem »Slovenske banke« dr. Kisovcem, ki mi je svetoval, naj se obrnem na bančni sindikat za posojilo. Posojila sicer nisem dobil, vendar pa konkurza nisem napovedal, ker mi je g. Urbančič, predsednik »Jugoslovanskega kreditnega zavoda« izjavil, da se mi rudnik vrne, čim plačam svoj dolg pri tem zavodu«.

Predsednik preide nato k poglavju o pačenju poslovnih knjig.

Predsednik: »Ali ste povzročili krive vpise«?

Pesek: »Res je, to priznam. Nisem pa imel tu nobenega slabega namena. Bilanc nismo falzificirali, temveč smo jih le frizirali. Varanje to ni, ker nismo nikomur pokazali bilanc«.

Predsednik: »Preidem torej k goljufijam. Obtoženi ste, da ste izvaljali denar od ljudi, češ, da je »Ljubljanska posojilnica« popolnoma varen zavod, čeprav ste vedeli, da je pasivna. Dalje ste izvaljali iz ljudi visoke kavcije, da jim preskrbite službo. K vam so prišli radi vabljenih inšerativ v »Jutrac«.

Pesek: »Namena goljufije nisem imel, ter sem hotel vse denar, ki sem si ga izposodil iz posojilnice, tudi vrniti, ko dvigam rentabilnost rudnika. Ta denar morem še vrniti. Ljudje pa so prišli sami k meni s kavcijami«.

Državni pravdnik vpraša: »Koliko cenite ta rudnik«?

Pesek: »Na najmanj osem do deset milijonov dinarjev«.

Pesek razlaga nato protikomunikacijski zakon in izjavi, da ima okoli rudnika v Ključarovicah pravico do 72 km² ozemlja.

Dr. Tuma: »Predlagam za pričjo g. Waclemeka, ki je pred dnevi prodal neki angleški družbi svoj rudnik z rudosledno pravico za 11.000.000 Din. Torej tudi Peskov rudnik in rudosledna pravica pomenita premoženje«.

Izvedenec.

Predsednik Vehovar prečita za tem izjavo orožništva o razmerah v Peskovem rudniku. Izjava slika slabo gospodarstvo v rudniku.

Slede izjave sodnih izvedencev. Prvi je bil zaslišan uradnik Kmečke posojilnice g. Maleček, ki je l. 1924. in l. 1925. revidiral poslovanje »Ljubljanske posojilnice«. Izjavi, da pri ustanovitvi te deleži niso bili plačani in da je bila že prvo leto zmatna izguba.

Dr. Tuma je pripomnil, da je umevno, če zavod prične v jeseni, da ima koncem leta izgubo radi ustanovitvenih stroškov. Sicer pa, če bi zavod tedaj likvidiral, ne bi bilo izgube. Pesek je imel le za lo-kale odkupnine 200.000 Din od tvečice »Bata« na ponudbo.

Izvedenec, bančni prokurist Javernik iz-gove v smislu obtožnice.

Razprava se nato prekine ob 1 popoldne in se prične ob pol 4 popoldne.

Na vrsti je izjava sodnega izvedenca, bančnega uradnika Golmajerja, ki v daljši izjavi pove strokovno mnenje o Peskovih manipulacijah. Izjava g. Golmajerja je trajala približno dve uri. H koncu nastane oster rekontrant med braniteljem dr. Tumo in g. Golmajerjem radi teorije poslovanja, knjigovodstva ter bilanc hranilnic. V istem smislu kot g. Golmajer izjavi tudi četrti izvedenec g. Rihard Premrov.

V izjavi g. Golmajerja je zanimivo, da je Pesek lastna posojila obrestoval po 30%, torej je odiral sam sebe. Seveda ni obresti nikoli plačal. Hranilne knjižice na vloge v »Ljubljanski posojilnici« so imeli Pesek, njegova žena in vsi njegovi otroci. Po mnenju izvedencev niso bile te vloge nikoli plačane.

Priče.

Pozno na večer sledi izpoved prič. So to večinoma mali ljudje, ljudje dela, ki so leta in leta hranili, da so nesli svoje zaslužke spraviti — v Peskovo hranilnico. Z žalostjo izpovedujejo, kako so prišli ob svoj denar, publika pa se le smeje paradoksnosti slučajev.

Prva priča: Urbančič, predsednik »Jug. kreditnega zavoda« izpove, da so Pesku res obljubili vrniti rudnik, če odplača svoj dolg.

Marijo Staretovo so premetili lepi, zlati napisi »Jugoslovanske zavarovalne hranilnice«. Vzela je denar iz Trgovske banke in ga prenesla v ta zavod, misleč: »Banka prej propade kot hranilnica.« Peskov sin ji je v hranilnici vneto zatrjeval: »Tukaj je ves denar« »vrišeni!« Čez nekaj mesecev je reva še mislila nesti nekaj sto dinarjev v ta zavod.

Av gust Taborski je star mož. Bil je brezposeln in je iskal službo. Dal je v »Slovenec« in-serat, da na onemu kavcijo, ki ga sprejme v službo. Ponudil se mu je Pesek, ki ga je hotel za slugo, seveda le, če da kavcijo. Taborski je vstopil v »Ljubljansko posojilnico« kot sluga in vložil kavcijo. Sedaj je ob 27.470 Din.

Naslednja priča, gospa M. P. (prosila nas je, naj je ne navedemo s polnim imenom) izpove, da je hotela spraviti svojo hčerko v kako službo. Na njen in-serat se je oglašil Pesek, ki je obljubil hčerki službo kontoristinja, toda le pod pogojem, če polžijo v »Ljubljansko posojilnico« kako kavcijo. Nesrečna mati se je dala res pogovoriti in je vložila znesek 14.800 Din. Da ne bo več videla tega denarja, je jasno.

Pričo Elizo Brulčevu je zmotil sijajen napis in pa pridevnik »zavarovalna«, da je naložila v »Jugoslovansko zavarovalno družbo« znesek 23.500 Din, dvignila pa je le še 300 Din. Svojo izgubo pripoveduje v tonu, da bi še kdaj dobila vsaj del tega denarja povrnjen.

Sport

K VELIKIM KONJSKIM DIRKAM V LJUBLJANI.

V primeri z drugimi državami, zlasti z Anglijo, Francijo in predvsem Rusijo, je konjski sport v Jugoslaviji šele v povojih. Dunavsko kolo jahačev in vozačev v Belgradu kot centrala vseh konjskospornih društev v naši državi prireja sicer vsako leto več konjskih dirk in tudi po drugih krajih se vrše take dirke, vendar pa ne moremo trditi, da je konjski sport pri nas tako razvit, da bi lahko tekmovali z drugimi narodi. Med vsemi pokrajini v naši državi je Slovenija v pogledu konjskega sporta še najbolj zaostala, in sicer zato, ker do zadnjega časa nismo imeli organizacije, ki bi to panogo sporta pospeševala. Mariborska oblast je v tem pogledu na boljšem, ker je zlasti okolica Ljutomera na polju konjskega sporta precej agilna, dočim je v Ljubljanski oblasti do ustanovitve Kola jahačev in vozačev v Ljubljani konjski sport vsa povojna leta počival. Ljubljansko Kolo jahačev si je nadelo težko nalogo, da priredi po dolgem času konjske dirke v tako velikem obsegu, kakor jih doslej Slovenija še ni videla. Dirke se bodo vršile v soboto 24. in v nedeljo 25. t. m. na vojaškem vežbišču pri Dev. Mar. v Polju. Začetek obo dneva ob 14.30.

Poleg drugih izurjenih dirkačev in vozačev, ki so povečini s svojimi konji že opetovano odnesli prve nagrade, se predstavi občinstvu v nedeljo glavni reprezentant konjskega sporta v Jugoslaviji, konjskiški podpolkovnik, upravitelj dvornih konjunic v Belgradu W. Seunig. Njegovo ime je znano v sportnih krogih vse Evrope. Pred leti je študiral na Dunaju v španski jahalnici klasično umetnost jahanja. Tekom zadnjih let je bil na mednarodnih konjskih dirkah in turnirjih 29-krat odlikovan. Evropski tisk, zlasti sportna glasila, so že opetovano priobčila o njem obširne članke. W. Seunig je sedaj eden najboljših in najrutiniranejših jahačev concours-hippique sploh. Dopržil je jahalno šolo v Baumueru v Franciji in v Dunajskem »Reitlehrerinstitutu«.

Pogledil se je tudi v metode švedskih in angleških jahalnih šol v Niderovu in Stremsholmu. Prvič je nastopil na inozemskem hipodromu leta 1910. in pozneje je posvetil ves prosti čas izpopolnitvi teoretičnega in praktičnega poznavanja konjskega sporta. Holandci, ki se pripravljajo na veliko vneto in vztrajnostjo na IX. olimpijado, poznajo dobro ime najboljšega jugoslovanskega jahača. Holandske revije »Nieuwe Rotterdamse Courant«, »Corinthian« in »Olympiade« so priobčile o njem več obširnih članke, v katerih ugotavljajo, da je podpolkovnik Seunig eden najboljših jahačev v Evropi. Posebno je zaslovelo njegovo ime v evropskem sportnem svetu predlaskim, ko so je udeležil velike mednarodne dirkalne tekme v Berlinu, kjer so nastopili častniki skoraj vseh držav, nad 4000 po številu. Na teh dirkah je odnesel devet častnih nagrad. V maju in juniju lanskega leta se je udeležil mednarodnih konjskih dirk na Dunaju, kjer je dobil s svojima konjema Saro in Kohellanom tri prve nagrade.

Nastop podpolkovnika Seuniga priča, da bodo imele konjske dirke v Ljubljani značaj ene največjih konjsko-sportnih prireditvev v Jugoslaviji in da bodo nudile izreden užitek ne samo očjemu krogu ljubiteljev tega viteškega sporta, marveč tudi širšemu občinstvu.

II. KOLO NOGOMETNEGA PRVENSTVA.

V nedeljo Jadran : Primorje, Slovan : Hermes.

Na igrišču Primorja se vršita v nedeljo 25. t. m. ob 14.30 obe najvažnejši tekmi II. kola nogometnega prvenstva. V tekmah med Jadranom in Primorjem ter med Slovanom in Hermes se srečajo kvalitativno docela enaki nasprotniki, ki pa se poslužujejo različnih sistemov igre. Primorje in Hermes gojita kombinacijsko igro v kratkih potezah po tleh, Jadran in zlasti Slovan uporabljata uspešno hitrejšo, borbno igro v dolgih potezah. Različnost v načinu igre bo napravila nedeljski prvenstveni tekmi tem bolj napet in zanimivi.

V II. razredu se srečata v nedeljo ob 10 na igrišču Ilirije Svoboda in Reka, najboljši moštvi v tej skupini. Tudi ta igra obeta dober sport in utegne biti odločilnega pomena za jesensko prvenstvo v ljubljanskem II. razredu.

Lopje Zaje je izgubil pri Peskovih hranilnici čedno vsoto 50.000 Din. Ta denar ni bil Zajčev bil ni. Pesek je obljubil Zajcu, da bo dobil zastopstvo po-družnice »Jugoslovanske zavarovalne družbe« v ka-kem mestu na deželi, zahteval pa je kavcijo. Zajc se je informiral pri nekem ljubljanskem advokatu o stanju tega zavoda. Advokat pa ni vedel povedati nič dobrega in nič slabega. Zajc si je pri tasi iz-posodil 50.000 Din in vložil v Peskovo hranilnico. Danes nima sicer denarja, pač pa velik dolg pri tasi.

Tako se nadaljuje veriga Peskovih zlodejanj. Morda najbolj tragična pa je zgodba Katarine Ar-ličeve, 63 letne postrežnice. Komaj dober me-ter visoka, vsa zgrbljena od dela, sledovi mukapol-nega dela so ji preustrojili obraz, da izgleda, kot bi ji bilo 80 in še več let. Z jokajočim glasom pripo-veduje predsedniku senata, kako se je dala premo-titi od Peskovih visokih obresti in je vzela denar iz konzumne hranilnice. »Cist za gvišen je gnar,« ji je baje trdil Pesek, ko je prinesla k njemu svoje prihranke, »le prinesite še!« Še potem, ko je bila uvedena že uradna preiskava, je Arličeva prinesla Pesku »spraviti« 916 Din. Skupno je oškodovana za znesek 7400 Din. Štiri mesece po zapečatenju »Ljub-ljanske posojilnice« jo je našla policija na cesti brez sredstev, lačno in do smrti trudna. »Slovenec« je tedaj v svoji 52. letošnji številki prinesel kratko notico o njej. To notico ponudi starka v dvorani predsedniške senata, naj se prepriča, kako se je celo časopisom smilila njena žalostna usoda.

»Naj ne zamerijo, ne vem, koliko sem mu dala denarja, ali naj surihajo,« da ga bo dal nazaj!« Vsi v dvorani so ginjeni in celo Pesek sam se ne more vzdržati.

Vstane in z retoriko rutiniranega govornika obljublja: »Vi se mi med vsemi oškodovanci najbolj smilite. Prvi denar, ki ga dobim, dam vam. Prodal bom rudnik, bom vam vse izplačal.«

In — starka mu je celo za to patetično obljubo hvaležna. Z iskreno nado, ki jo ji je Pesek prižgal, se umakne.

Priča Karel Cotman je nasel Peskovemu in-seratu in v dobri nadi, da dobi lepo službo, je vložil v »Ljubljansko posojilnico« 14.000 Din, v »Jugoslovansko zavarovalno hranilnico« pa 1500 Din. Nazaj ne bo dobil niti beliča.

Marija Pire je hotela naložiti v kako varno posojilnico prihranjenih 2000 Din. Po dolgem po-svetovanju z možem sta dognala, da je še najbolj varna »Jugoslovanska zavarovalna hranilnica«. Ka-ko je bil tu njen denar »zavarovan«, se je mogla prepričati mesec dni kasneje.

Z izpovedjo Pirčeve se je včerajšnje zasliši-vanje zaključilo in razprava ob 8 zvečer končala. Nadaljuje se danes ob pol 9 zjutraj. Na vrsti so še nekatere priče. Izgleda pa, da se bo razprava za-velika še jutrišnji dan.

Rezervni moštvi Jadran in Primorja igrata ob 10 dopoldne na igrišču Primorja, Slovana in Hermes ob 14 na igrišču Ilirije.

40letni jubilej slovenskega kolesarstva. Ko-lesarska zveza kraljevine SHS ljubljanska pod-obdora privedla v nedeljo, dne 25. t. m. dirko za »Gorsko prvenstvo Slovenije« na Vrhniki. Tem povodom naklonili so takratni člani prve slo-venske kolesarske organizacije »Kluba sloven-skih biciklistov Ljubljana«, ustanovljenega leta 1887., prehodni pokal. Kolesarska sekcija Vrhn-škega sportnega kluba priredi ta dan »Kolesarski tabor«, na kar se vsi klubi, včlanjeni v Kol. zvezi posebej opozarjajo, s pozivom, da se polnošte-vilno udeležijo te prireditve. Zaključek prijav za prvenstveno dirko je nepreklicno v četrtek, dne 22. t. m. ob 19. uri. — Kolesarska Zveza SHS — Ljubljanska pododbora.

Kolesarska zveza kraljevine SHS — Ljub-ljanska pododbora. Zaključna seja za nedeljsko prvenstveno dirko se vrši dne 23. t. m. ob pol 8 zvečer na Vrhniki. Udeležba skupnega odbora ob-vezna. Odhod ob 7 zvečer izpred kavarne »Zve-zda«. — Ljubljanska pododbora.

S. K. Jadran. Danes ob 19.31 sestanek prve-ga in rezervnega moštva v Narodni kavarni. Se-stanka naj se gotovo udeležijo izmed ostalih sle-deči igralci: Sever, Okrupa, Hudales, Markič, Steiner, Jerina, Milač, Logar P., Seidel, Gärtner Štef., Koman, Strikberger, Samotorčan. — Na-čelnik.

NESREČE, POPLAVE IN POŽARI.

v Stockholm, 22. sept. (Izv.) Na vaji ne-kega švedskega polka se je včeraj pripetila težka nesreča. Dve patroli sta najbrže vsled lastne neprevidnosti prišli v stik z električnim vodom visoke napetosti 70.000 voltov. En vo-jak je mrtev, 15 pa je ranjenih, med njimi trije težko.

v Newyork, 22. sept. (Izv.)

Gospodarstvo

Tekstilije v naši zunanji trgovini.

Že večkrat smo pisali o ugodnem razvoju tekstilne, zlasti pa bombažne industrije v naši državi in posebej v Sloveniji. Zadnji skok cen bombaža in nadaljnje kolebanje cen sicer škodujejo bombažni industriji pri njenih nakupih, toda tudi bombažni produkti so v ceni poskočili. Položaj bombažne industrije se ni dosti poslabšal, ker je še za daljšo dobo preskrbljeno z velikimi naročili.

Številke naše zunanje trgovine kažejo lep napredek domače bombažne industrije. Število stavov se je v naši industriji zelo povečalo. Danes cenimo, da krije domača industrija bombažnih tkanin tretjino domače potrebe. Strokovnjaki cenijo, da znaša domača produkcija okoli 50—60 milijonov metrov pri sedanjih popolni zaposlenosti. Lani smo uvažali nad 100 milijonov metrov tkanin. Uvoz bombažnih tkanin je znašal

	ton	milij. Din	% uvoza
1922	12.182	1194	18.5
1923	15.687	1750	21.1
1924	15.046	1506	18.3
1925	15.681	1377	15.7
1926	12.827	1058	13.9

Is teh števk je razvidno, da je odstotni delež bombažnih tkanin pri celokupnem uvozu padel od 21% v letu 1923. na 14% v lanskem letu, iz česar se da sklepati, da tekstilije igrajo v našem uvozu vedno manjšo vlogo in da je pripisovati to naraščajoči domači produkciji.

Zlasti pa je znatno padel uvoz šivanega blaga: v letu 1922. je znašal 395 ton za 64 milijonov Din, lani 114 ton za 26 milijonov Din. Padel je tudi uvoz nogavic in rokavic.

Ugodna konjunktura za tekstilno industrijo vlada tudi v prvi polovici t. l. Uvoz bombažnih tkanin se je letos nekoliko zvilal. Medtem ko je znašal povprečno mesečno lani 1016 ton za 78 milijonov, je povprečno mesečno v prvi polovici letos narasel na 1086 ton za 78 milijonov Din.

Razvoj domače tekstilne industrije pa je posebno razviden iz stalnega naraščanja uvoza sirovega bombaža:

	ton	milij. Din	% uvoza
1922	4159	91.5	1.5
1923	4554	91.1	1.2
1924	4909	157.6	1.9
1925	5753	173.5	2.0
1926	6893	165.8	2.2

Tudi v tekočem letu se uvoz sirovega bombaža drži na lanskem višini. Vendar pa bodo številke za vse leto 1927 ugodnejše, ker se največ bombaža vedno uvažava v drugi polovici leta. V teku 5 let je, kakor je razvidno iz zgornjih podatkov, narašalel uvoz sirovega bombaža po količini (vrednosti se ne dajo primerjati tako radi gibanja dinarja kakor tudi fluktuiranja cen bombaža) za celih 64%.

Tudi uvoz bombažnega prediva, ki ga porabljajo tkalnice, stalno narašča.

	ton	milij. Din	% uvoza
1922	4783	212	3.3
1923	5585	337	4.1
1924	6596	415	5.1
1925	7754	397	4.5
1926	7606	343	4.5

P temu je pripomniti, da veljajo odstotki uvoza za vrednost v papirnatih dinarjih, ne za količine. Tu igra veliko vlogo dvig dinarja v letih 1923., 1924. in 1925.

Visok uvoz prediva nam kaže, da je naša predelovalna industrija znatno bolj razvita v primeri s počenjo. Danes morajo naše tkalnice uvažati mnogo prediva iz inozemstva kljub temu, da delajo predilnice v dveh štadih. To pomeni, da znaša faktično število vreten še enkrat toliko: n. pr. v Sloveniji 50.000 vreten, ozir. 118.000 radi dveh štadih.

Razvoj naše tekstilne industrije se vidi tudi iz naraščanja uvoza strojev za to stroko. Žal naša carinska statistika šele od druge polovice 1925 vodi evidenco o njih, dočim so za poprejšnja leta vsi industrijski stroji skupaj.

Uvozili smo lani (v oklepajih podatki za drugo polovico 1925): strojev za pletenje 258.400 kg (52.145) v vrednosti 13.398.000 (3.354.000) Din; stativ 938.430 (863.134) kg za 11.442.000 (3.247.000) Din; strojev za predeženje 238.718 (204.773) kg za 3.077.000 (2.182.000) Din; ostalih strojev za tekstilno industrijo 2.161.490 (995.736) kg za 28.625.000 (11.485.000) Din; skupaj 4098 ton v vrednosti 56 milijonov 242.000 Din napram 1586 tonam v vrednosti 20.268.000 Din v prvi polovici 1925.

Te številke nam jasno kažejo, da se zlasti razvija industrija pletenine, potem da se uvažajo stroji za tkalnice, majhen pa je uvoz materiala za predilnice, katerih razvoj zaostaja za ostalimi strokami.

Sadna letina v Prekmurju.

Mraz ledenih svetnikov je zapečatil usodo letošnje sadne letine. Na prvi mah se je zdelo, da je uničeno vse brez izjeme. Polagoma pa se je pokazalo, da mraz ni škodoval vsem vrstam sadja v enaki meri.

Največ je trpelo rano sadje, kakor črešnje, slive, breskve. Tega je letos prav malo. Slana je škodovala tudi orehom. Izjema so le višje ležeči kraji in pas ob Muri, kjer mraz ni naredil skoraj nobene škode in so tudi te vrste sadja obrodile, kakor druga leta.

Najbolj se čuti pomanjkanje jabolk in hrušek. Jabolka in hruške igrajo celo v dobrih in žitnih letinah precejšnjo vlogo, ker so poleg kruha v veliki meri hranivo, tembolj bi se rabile sedaj, ko kruha ni. Pomanjkanje ni povsod enako. V gornjem Prekmurju in v vaseh ob Muri je dovolj jabolk in hrušek, tako da jih celo izvažajo. Ne izvažajo se sicer tako na veliko, ko druga leta, a v tej denarni krizi je tudi ta izkupiček velikega pomena. Najbolj je udarjena okolica Beltinec, Turnišča, Dobrovnik, deloma Črenšovci, kjer je jabolk in hrušek prav malo.

Kar se tiče obiranja sadja, treba naglasiti, da se mu ne posveča mnogo pozornosti. To je krivo, da sadje nima tiste cene, kakor bi jo lahko imelo in ne vkljub temu, da ga je tako malo, prodaja po zelo nizki ceni.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 15. t. m. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlika napram stanju z dne 8. t. m.) Aktivna: Kovinska podloga 483.6 (— 4.4), posojila 1506.2 (+ 16.7), saldo raznih računov 1.347.5 (+ 9.4); pasiva: glavnica 30. rez. fond 10.0 (+ 0.2), bankovci v obtoku 5.722.8 (— 62.1), drž. terjatve 222.6 (+ 78.4), bilanca vsota 9.894.76 (+ 21.8), ostale postavke neizpremenjene.

Preokret na hmeljskem tržišču. Zalec, 22. sept. (Izv.) Prihod zastopnikov večjih trgovin, ki iščejo le dobro blago, katero je povečini še (90%) neprodano, je oživil tudi v Savinjski dolini kupčijo, tako da se danes lepega blaga ne da dobiti niti za 50 Din, četudi bi se pred par dnevi kupci dobili hmelja mnogo pod to ceno. Mnogo je pripomoglo k zbolšanju položaja na svetovnih tržiščih živahno nakupovanje pivovarjev, ki nočejo nasesti nakanam spekulantov, ki so hoteli blago poceni nakupiti iz prve roke in pognati ce-

no na dvojno višino na škodo pivovarjev. Inozemske vesti vedo poročati o izredno živahni kupčiji in čvrstih cenah predvsem za prvovrstno blago.

Načrt o prisilni poravnavi. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo prihodnji teden sklicala anketo, na kateri se bo razpravljalo o načrtu zakona o prisilni poravnavi.

Ad Sport.

Ispremembe v trg. registru. Vpisi: »Poseste, realiteta pisarna, d. z. o. z. podružnica Celje (10.000 Din); Bendeković et Weiss, izvozna trg. z. živo in zakl. gov. živino in svinjami v Črenšovcih; »Koševje, tekstilna industrijska družba z. o. z. v Kočevju (300.000 Din); »Polzelac, tvornica navadnih in tkanih pletenin d. z. o. z. v Polzeli (240.000 Din); Jurija grofa Thurnskega jeklarstva na Ravnah d. d. (kup. 14 milijonov Din); Weisz David in drug, izvozna trg. z. živino v Rogoševcih; gradbeno podjetje graditelja Ročak et Čuha d. z. o. z. v Trbovljah (300.000 Din, od tega aport 150.000 Din); Izbris: Šribar et Pongračič, izdel. in trg. s pleteninami v Celju (opustitev); S. Tschinkola zel. podjetje za kavine suroge v Ljubljani (likvidacija končana).

Vpisi v zadržni register. Kmetijska hranilnica in posojilnica v Videm-Dobrepolju, r. z. z. n. z.; Kreditna zadruga domačinskih trgovcev v Ljubljani, r. z. z. o. z.; Kmetijska hmeljarska zadruga v Zalcu, r. z. z. o. z.

Jugoslovansko-madžarska trgovinska pogodba. Iz Beograda poročajo, da je prispela v Beograd madžarska delegacija za sklenitev trgovinske pogodbe z našo državo. Ta začetek pogajanj je pripisovati sporazumu g. Marinkovića in madj. zunanjega ministrstva. Pogajanja so se včeraj začela. Sedaj je madžarska delegacija že tretjič v Beogradu.

Promet s efekti na ljubljanski borzi. V našem včerajšnjem članku je treba popraviti, da znaša nominalna (ne minimalna) vrednost papirjev, ki kotirajo (ne datirajo) na ljubljanski borzi, samo okrog 300. milijonov Din.

Celjska posojilnica, kakor smo že poročali, povišuje kapital od 2.500.000 na 4.687.500, oz. pet milijonov Din. Izvede se valorizacija, s katero se povišajo rezerve ter zviša kapital od 2.500.000 na 4.687.500 Din tako, da dobe stari delničarji za vsakih 8 delnic 7 novih; poleg tega pa se zviša kapital radi zaokrožitve od 4.687.500 na 5.000.000 dinarjev.

Iz emajlne industrije. Iz Berlina poročajo, da je nemška emajlna industrija svojo zelo uveljavila. Za jesen bodo v kratkem objavili nov cenovnik kot bazo. Cene so povišali za 5%. Istočasno se je vršila seja zveze srednjeevropskih emajlnih tvornic, kjer so vzeli na znanje pristop Westenove tovarne v Olkusu (Poljska). Novo cene bodo v kratkem uveljavljene. Pogajanja se vrše o pristopu nekaterih nemških tvornic (tudi celjske Westenove tvornice) v Zvezo, ker imajo pomen za prekomorsko trgovino.

Novi električni centrala v Avstriji. Znana družba »Tiwage (Tiroler Wasserkraftwerke A. G.) je te dni dogradila svojo ogromno električno centralo na Achenskem jezeru s 124.000 k. s. Centrala bo oddajala tok v velikih množinah tudi čez mejo na Bavarsko in so že sklenjene tozadevne pogodbe.

Borza

22. septembra 1927.

DENAR.

Tudi danes je bil London čvrst: intervencijski kurz Narodne banke se je zvišal v Ljubljani na 278.425. To čvrsto tendenco v devizi London izvajajo iz dejstva, da Nemci iščejo funte za odplačila svojih ravno sedaj zapadlih velikih kreditov iz Anglije. Praga je bila danes slabšeja v Ljubljani in je bil znaten promet. Trst je nadalje čvrst. Da je Berlin mednarodno zopet čvrstejši ni imelo vpliva na naša tržišča.

Danes privatna ponudba deviz ni mogla zadostiti povpraševanju. Narodna banka je dajala devize: Curih, London in Prago. Promet je bil večji kakor včeraj; zlasti znaten je bil v devizah: Curih, Praga, London, Dunaj in Berlin.

Ljubljana. Devize: Amsterdam 22.78—22.84 (22.81), Berlin 13.5125—13.5425 (13.5275), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 7.9918—8.0218 (8.00625, 8.0075), London 276.025—276.825 (276.425), Newyork 56.72 den., 56.74—56.72 bl., Praga 168.023—168.823 (168.40, 168.425, 168.46), Trst 308.375—310.375 (309.375).

Zagreb. Amsterdam 22.77—22.83, Berlin 13.5225—13.5525, Curih 10.94—10.97, Dunaj 7.9914—8.0214, London 276.05—276.85, Newyork 56.626—

56.826, Pariz 222—224, Praga 168.05—168.85, Trst 308.625—310.625.

Curih. Belgrad 9.15, Amsterdam 207.90, Berlin 123.52, Budimpešta 90.70, Bukarešt 3.225, Dunaj 73.08, London 25.23, Newyork 518.625, Pariz 20.345, Praga 15.37, Trst 28.23, Sofija 3.75, Varšava 58, Madrid 90.65.

Trst. Adria 135, Assicurazioni Generali 89.35, Newyork 18.84—18.86, Pariz 71.90—72.10, Madrid 318—319.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4825, Kodanj 189.80, London 34.4075, Milan 38.63, Newyork 709.20, Pariz 27.82, Varšava 79.22. — Valute: dolarji 707.10, lira 36.60, češkoslovaška krona 21.015.

Praga. Devize: Lira 188.75, Belgrad 59.45, Pariz 132.375, London 164.175, Newyork 83.7175, Dinar: Newyork 176.125, Berlin 7.40, London 276.25.

VREDNOSTNI PAPIRI.

V Ljubljani so se Strojne nadalje nudile po 70, Kranj ind. iskana po 420 v soglasju s čvrstočo na Dunaju.

V Zagrebu je trg. drž. papirjev kakor včeraj slab. Vojna odškodnina je šla gor. 7% in agrar. iskani.

Na Dunaju je Trboveljska popustila na 61.50, Kranj ind. pa na 53.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 140 den., Prastredion 850 den., Kred. zavod 106 den., Strojne 70 bl., Vevče 185 den., Kranj ind. 420 den., Ruše 250—270, Stavbna 56 den., Šeših 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 84—84.50, agrar. 53 den., vojna odškodnina 383—383.50, okt. 386—385.50, nov. 389 bl., Hrv. esk. 91, Hipobanka 58—55.50, Jugobanka 91, Prastredion 850, Ljublj. kreditna 140, Sečera 545—560, Drava 559—570, Slavonija 11—13, Trbovlje 485—490.

Belgrad. Narodna banka 5.060—5.075, Izv. na banka 1105 den., vojna odškodnina 381—384.5 sept. 384, okt. 391—392, dec. 394.75—395.

Dunaj. Podon.-savski-jadran. 82, Zivno 106.78 Hrv. esk. 10.95, Alpine 49.60, Greinitz 6, Leykam 12, Trbovlje 61.50, Kranjska industr. 58, Mundus 1.6575, Slavex 12.40, Slavonija 1.35.

Test. Adria 185, Assicurazioni Generali 4.747.50, Cosulich 205, Split cement 204, Dalmatija 105, Trž. Lloyd 775, Krka 90.

BLAGO.

Z ozirom na razna vprašanja, če so naši, dunajski, budimpeštanski in čikaški kurzi mogoče od prejšnjega dne, izjavljamo, da so vsi naši kurzi od istega dne, ki je napisan na začetku borznih poročil, torej ne prevzeti iz drugih listov.

Ljubljana. Les: Iše se taninskih in brusni les; trami 7—9, f. v. n. p. 1 vag. po 260, dva buk. suha f. v. meja 2 vag. po 22; zaklj. 3 vag.; tend. neizpr. — Deželni prideiki (vse samo ponudbe; slov. post. plač. 30 dni, dobava prompt): pšenica 68—78-79 kg, 2%, ml. tar. 340.50—342.50, ista za oktober 350—352.50, sr. 78-79 kg, 2%, ml. tar. 337—339, slav. 78-79 kg, 2%, ml. tar. 334—338; koruza 68—78-79 kg, 2%, ml. tar. 245—250, ml. tar. 240—245; moka pš. f. lji. pri odjemu cel. vag. plač. po prejemu 490; zaklj. —, tend. mirna.

Novi Sad. Pšenica: 68—78-79 kg, 2% 205—207, sr. 78-79 kg, 2% 202.5—205, ban. 78-79 kg, 2% 200—205; rž 68—72 kg, 2% 280—285; oves: 68—200—205, par. Belgrad 217.5, sr. 207.5—210; ječmen: 68—65-66 kg 255—260, sr. 65-66 kg 255—260, 68-69 kg 270—275, maked. 61-62 kg 200; koruza: 68—197.5—200, za 12, 1 187.5—195, ban. 197.5—200, sr. 177.5—180; fižol beli 68—68-69 320—325; moka: 0 g 68—425—437.50, št. 2 68—407.5—415, št. 5 68—380—390, št. 6 68—317.5—327.5, št. 7 68—270—280, št. 8 68—205—210; otrobi: 68—175—177.5, sr. 175—177.5, slav. 175—177.5, ban. za nov. 180. — Tendence: mirna. — Promet: 8 pšenice, 8 ječmena, 3 ovas, 25 koruze, 9 otrobov, 6 moke, skupaj 54 vag.

Dunaj. Tendence neizpremenjena. Uradno notirajo v št. vklj. blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg: pšenica 89—40, rž marchfeldska 38.50—39, Wiener Boden 38—38.50; oves in koruza sta obdržala svoje cene.

Budimpešta. Tendence medla. Ogr. pšenica okt. 30.42, 30.50, zaklj. 30.40—30.42, marec 33.96, 33.02, zaklj. 32.04—32.96; ogr. rž okt. 28.76, 28.94, zaklj. 28.78—28.80, marec 30.08, 30.20, zaklj. 30.08—30.10; koruza maj 25.12, 25.26, zaklj. 25.20—25.22, jul. likv. kurz 25.70.

v Chicago, 22. sept. (Izv.) Pšenica za september 125.75 (včeraj ni kurza), za dec. 129.62 (130), za marec 132.67 (133.37), Koruza za sept. 97 (—), za dec. 98 (97.25), za marec 100.50 (100.12); rž za sept. — (—), za dec. 96.50 (—); oves za sept. — (—), za dec. 48.12 (48.12).

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.

Iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

In čez nekaj časa se je zopet oglašil:

»Hoj, grof Viljem Herbert! Požuri se do mene in povem ti, kaj se mi je sanjalo. Še nikdar nisem imel tako čudnih sanj... Grof Viljem! Ali slišiš? Veš, sanjalo se mi je, da sem se izpremenil v siromaka in... Hoj! Straža! Grof Viljem! Kaj! Ali ni nobenega strežaja blizu? Ej, pokorili se boste — — —
»Kaj pa te boli?« ga je vprašal rahel šepet v bližini. »Koga pa kličeš?«

»Grofa Viljema Herberta. Kdo pa si ti?«

»Jaz? Ej, kdo neki? Tvoja sestra, Nan. Oj, Tomažek, pozabila sem! Še vedno se ti meša v glavi — revež, še vedno se ti meša, in jaz se nisem spomnila na to, ko sem se zbudila. Vseeno te pa prosim, brzdaj jezik, sicer nas bosta zopet pretepala, še do mrtvega!«

Izenadeni kraljevič je planil deloma pokonci, a odreveneli, boleči udi so mu skeleče poklicali v spomin živo resnico; zaječal je, se zgrudil na preprelo slamo in vzkliznil:

»Oj, torej se mi ni sanjalo!«

Kakor bi trenil, se je zavedel vse silne bednosti in tužnosti, ki mu jo je bilo spanje pregnalo iz spomina, in spoznal je, da ni bil več ljubljani kraljevič, živeč v kraljevi palači, na katerega so se obračale obožujoče oči vse države, temveč zavrnjen siromak, obleden v cunje, ujetnik v brlogu, ki je bil primeren samo za živali, in tovariš prosjakov in tatov.

Vzlic vsej žalosti pa je njegovo pozornost vzbudil živahen šunder in vpitje, ki se je slišalo iz bližine. Čez malo trenutkov se je slišalo močno trkanje po vratih; stari Kanti je nehal smrčati in rekel:

»Kdo pa trka? Kaj pa hočeš?«

Nek glas je odgovoril:

»Ali veš, koga si sinoči oplazil z gorjačo?«

»Ne, ne vem, in mi je tudi kaj malo mar.«

»Le ne tako visoko; kmalu boš drugače govoril, da veš. Ako si hočeš obvarovati vrat pred vislicami, beži; samo tako se lahko rešiš. Tisti človek, ki si ga z gorjačo, pravkar umira. In nikdo drugi ni, kakor duhovnik, gospod Andrej!«

»Za vrata!« je zavpil Kanti. Mahoma je spravil vso družino pokonci in jim hripavo velel:

»Vstanite — pokonci — bežite! Ali pa ostanite, kjer ste, in poginite!«

Ni minilo pet minut in vsa Kantijeva družina je bila na ulici in bežala, da se reši. Stari Kanti je držal kraljeviča za zapestje, ga vlekel seboj po temni poti in mu s pridruženim glasom dajal sledeči nauk:

»Pazi na svoj jezik, nori bedak, in ne izgovori našega imena. Izberem si novo ime, da bodo psi postavili izgubili vsako sled za nami. Ampak pazi na svoj jezik, pravim!«

Ostalim svoje družine pa je zarentačil:

»Ako se slučajno prigodi, da se ločimo na begu, naj se vsak obrne k Londonskemu mostu. Tam naj poišče zadnjo platnarjevo prodajalno in počaka, dokler ne pridejo ostali, potem pa bognemo čez reko.«

V tem trenutku so Kantijevi prišli iz teme iznenada na svitlo, in ne samo na svitlo, ampak tudi v sredino nepregledne množice prepevajočega, plesočega, vpajočega ljudstva, ki se je trlo in prerivalo na rečnem bregu. Ob reki Temzi so goreli neštivilni kresovi, kakor daleč je seglo oko; Londonski most je bil razsvetljen, enako tudi drugi most, ki je držal čez vodo. Po vsej reki so se lesketale in žarele neštete barvaste luči; v zraku so neprestano pokale rakete in drugi umetelni ognji, ki so polnili nebo s čarobnimi, pokajočimi žari in gosto ploho vid jemačijih isker, ki so skoraj izpreminjale noč v dan. Vseposvodi so se trle množice veselega ljudstva. Vse londonsko mesto je bilo pokonci.

Staremu Kantiju se je izvila grda kletvica iz ust in ukazal je svojem, da naj se umaknejo; a bilo je že prepozno. Mogočni roji ljudi so zajeli njega in njegove ljudi, ki so v gneči izgubili drug drugega, kakor bi trenil. Stari Kanti je še vedno utripalo srce kraljeviča za zapestje. Dečku je močno utripalo drže; prešinilo ga je upanje, da se mu mogoče posreči po-

begniti. Ko se je Kanti na moč trudil, da bi se preril skozi gnečo, se je močno obregnil ob nekega človeka; bil je korenjaški brodar, precej navdihnjen od pijače; okrenil se je, položil krepko roko Kantiju na ramo in rekel:

»Ej, kam pa se ti tako mudi, prijatelj? Mar te srce žene po umazanih opravkih ob času, ko praznujejo vsi ljudje, ki so zvesti in udani podložniki?«

»Moje zadeve te prav nič ne brigajo,« je Kanti sirovo odgovoril. »Proč z roko in pusti me dalje!«

»Ej, ker si take volje, pa res ne pojdeš naprej, dokler ne boš pil na zdravje našega prestolonaslednika, to ti povem!« mu je dejal brodar in odločno zastavil pot.

»Pa mi daj kozarec, ampak požuri se, požuri se!« Ta dogodek je vzbudil pozornost drugih ljudi, in zaslišali so se klici:

»Vrč ljubavi! Iz vrča ljubavi naj pije ta lopov, sicer ga vržemo v vodo!«

Mahoma so prinesli ogromen vrč z dvema ročajema. Brodar ga je prijel za en ročaj, ga podprl z drugo roko in ga ponudil po starodavni šegi Kantiju; ta ga je moral prijeti z eno roko za drugi, prosti ročaj, z drugo pa odkriti pokrov. Pri tem je moral kajpada za nekaj hipov izpustiti kraljeviča; deček se ni pomišljal niti za trenute

Knjige in revije

A. Ermenc, Knjiga za preračunavanje vseh vrst obsegov, površin, vsebin na metre in tekoče mere, je ponovno izšla in sicer v založbi knjižarne V. Weigl, Maribor. Ker je po tej knjigi bilo toliko vprašanj, bo ta ponovna izdaja cenj. občinstvu gotovo ustrejala. Cena broširani knjigi je 10 Din in poltrdo vezani 12 Din, poštnina 1 Din. Dobi se tudi že v raznih knjižarnah.

Duška III. del je izšel! Zaradi nepredvidenih zaprek je šele zdaj izšel III. del obsežnega romana Duška. Povest je tako zanimiva, da so čitatelji prvih dveh delov prav težko pričakovali tretjega dela. Saj je vsebina zanimiva, napetosti in zapletenosti dejanj ravno v III. delu. Vsem, ki že imajo I. in II. del, bo s tem ustraženo, da bodo imeli v celoti to izredno angleško povest, spisano po blagodušni angleški pisateljici B. Orey. Oni pa, ki te povesti še niso brali, naj si jo nabavijo, ker bodo z njo izredno zadovoljni. I. del stane 16 Din, II. del 25 Din, najobsežnejši III. del (do 500 strani) pa 82 Din. Naroda se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5, ali Aleksandrova cesta 6.

DRUŽINSKA PRATIKA

za leto
1928
s podobo
svete
družine je
izšla
te dni.

Naročila
se že
sprejemajo.

Šah

Pozivljamo vse člane, da se sigurno udeležijo sestanka v soboto, dne 24. t. m. v društvenem lokalu, v »Narodni kavarni«. Blizu se čas šahovskih tekem in je torej nujno potreba, da ima klubov kapetan že sedaj v začetku sezone natančen pregled čez material, ki se mu nudi za sestavo tekmovalnih šahovskih vrst, da se lahko sestavi moštvo, ki bo dostojno zastopalo klubovo stvar.

V pogajanjih smo z raznimi izvenklubjskimi klubi za tekme, ki se naj vrše v najkrajšem času. Obeta se obilo resne borbe, pa tudi zabave. Seveda se ne sme prezreti, da je za realizacijo teh načrtov treba doprinesiti marsikatero žrtev in da se dajo doseči uspehi le z marljivim trainingom, resno voljo in železno disciplino.

Naj torej noben član, ki mu je napredek našega kluba na srcu, ne preze tega poziva. Udeležite se sestanka vsi do zadnjega.

Vabimo pa tudi sploh vse prijatelje šaha, da se nam pridružijo in ojačajo naše vrste.

Vpisovanje v klub se vrši vsako soboto zvečer v klubovem lokalu.

Odbor šahovskega kluba »Triglav«.

Otvoritveni igralni večer Ljubljanskega šahovskega kluba je posetilo nad 20 šahistov, od katerih se jih je 10 udeležilo braturnirja za prvenstvo v septembru. Pri štiriurnem brzem igranju je osvojil prvenstvo g. Mrzlikar, ki je dosegel 14 točk. Potem sledi Vogelnik 12 in pol, Volkar, Fink po 10, Tekavčič 9 in pol, Židan, Osvold 7, Gabrovšek 6 in pol, Hribar in Hren po 5 in pol.

Splošni turnir Ljubljanskega šahovskega kluba se bo pričel začetkom oktobra. K udeležbi se vabijo zlasti novi člani, ki se morajo v tem turnirju kvalificirati za ožji turnir. Prijave sprejema na igralnih večerih kluba, ki so ob sredah, od 17. ure dalje g. Furlani.

Medklubske tekme. Kakor je »Slovenec« v rubriki že na kratko javil, namerava Ljubljanski šahovski klub to sezono organizirati tekmovalne med vsemi klubi in krožki v mestu in bližnji okolici. S tem hoče dati delovanju v klubih večji razmah, ki bo gotovo tudi njim samim v korist. Sedaj so znani klubi in krožki, ki bi se mogli udeležiti tekmovalnega: Ljubljanski, Šišenski, Triglav, sekcije Bratstva, Jadrana in Preporoda. Mogoče se da organizirati tudi sekcije v Danici ali Borbi, kar bi skrenilo pozdravili. Da se tekmovalne omogoči, prosimo imenovane klube, da nam pismeno ali po svojih članih javijo, ako so pripravljeni udeleževati se tekmovalja, nakar bi seja delegatov odločala o podrobnostih izvedbe.

Polzvedovanja

Izgubila se je 21. t. m. od hotela »Štrkelj«, Komenskega ulica, Vidovanska cesta, Trg Tabor mala črna-bela boa. Pošten najditelj naj jo izroči proti nagradi na trgu Tabor 2, prtiličje — desno.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI priporoča za praznik Sv. Terezije Deteta Jezusa: Bernau M., Mit Dir zu Gott! Wie bete und lebe ich im Geist der kleinen hl. Theresia. 470 str., vez. Din 68.—

Bernau M., Kleine hl. Theresia Dir nach! Herz Jesu-Betrachtungen für jeden Tag des Monats im Geiste der hl. Theresia vom K. J., 238 str., vez. Din 34.—

Bierbaum P. A., Theresienbüchlein. Andachtsbüchlein für Verehrer der heiligen Theresia v. K. J., 191 str., vez. Din 15.50.

Bierbaum P. A., Die Ordensfrau auf den Pfaden der heiligen Theresia vom Kinde Jesu. 223 strani, vez. Din 31.—

Der Geist der heiligen Theresia vom Kinde Jesu. Nach ihren Schriften und den Aufzeichnungen aus ihrem Leben. 223 strani, nevez. Din 54.—

Gerard P. A., Theresien-Gebethbuch. Erwägungen und Gebete zu Ehren der heiligen Theresia vom Kinde Jesu. 280 strani, vez. Din 30.—

Laveille, Das Leben der heiligen Theresia vom Kinde Jesu. 500 strani, vez. Din 75.—

Schmitt P. S., Novene zu Ehren der heiligen Theresia vom Kinde Jesu. 31 str., nevez. Din 5.—

Die heilige Theresia vom Kinde Jesu. Geschichte einer Seele. Volksausgabe. 391 str., vez. Din 84.—

Slika sv. Terezije od D. J., barvotisk, velikost 54x74 cm. Din 30.—

Oficij sv. Terezije od D. J. za brevir Din 1.50.

Mašni formular za misale Din 2.25.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Urednik: Franc Terseglav.

Službe iščejo

PRODAJALKA mešane stroke, želi primerno službo. Nastop takoj. Naslov v upravi lista pod številko 7427.

ORGANIST

Andrej Jus, išče službo; p. Sv. Vid p. Planini, Štaj.

Proste službe

Kmetško DEKLE pošteno, ki ima veselje do otrok in gospodinjstva, sprejme takoj manjša družina v Ljubljani. Naslov v upravi št. 7394.

TAMBURIRARICO spretno in veselo, za dobro plačo in stalno službo, sprejme takoj. Matek in Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 18.

Dijaki

Dijaka-sostanovalca sprejemem na stanovanje. Cena 200 Din. Naslov v upravi lista pod št. 7446.

Pouk

Pensionat Français de Notre Dame de Lion via Alice 1 — Trieste. Cours des langues étrangères: Italien, Anglais, Allemand, Piano Dessin Peinture. Arts Modernes. Belle position. - Confort Modern Soins Maternels.

Stanovanja

Sobico majhno, priprosto, išče delavec. - Ponudbe na upravo lista pod: Sobica.

Vrtni

Obcestni POSLOVNI PROSTORI

se za november oddajo v Tomažičevih hišah na Dunajski cesti. Informacije pri dr. Alb. Smoletu, advokatu, Dalmatinova ulica, Ljubljana. 7408

Nasa obrt

Krušno moko n rženo moko vedno sveže, kupite zelo ugodno pri **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri **PRELOGU, LJUBLJANA**, Stari trg 12 - Židovska 4.

PREVZAMEM NAKUPOVANJE

poljskih pridelkov, lesa ali slično, za primerno provizijo. Naslov pove uprava pod št. 7444.

Kdo kupi?

VERANDA

za gostilniški vrt, dolga 16 m, široka 3 m, lesena, v najboljšem stanju **naprodaj.**

— Vpraša se: »HOTEL EVROPA« v CELJE.

Naprodaj:

2 konjski prani opremi, 1 voz (tajselj - do 2000 kg), 1 enovprežna kočija. - Poizve se v trgovini na Starem trgu št. 32.

Brinje

dalmatinsko, lepo in čisto, nudi po 3.25 Din za kilo **SEVER & KOMP.**, Ljubljana - Gosposvetaka cesta 5. 7421

Valvasor

originalna izdaja L. 1689., vezava: teletje usnje, izredno krasen in redek eksemplar - popolnoma kompleten - 5000 Din. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7459.

SADNO DREVJE

visokodebelno, samo priznane vrste, nudi za jezensko in pomladno sajenje **Josip Zakrajšek**, šolski upravitelj v Blatni Brezovici pri Vrhniki.

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Ivan Križnar krovac Ljubljana, Hrenova ul. 9

IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojnice poleg Zmajškega mostu

Blaž Jančar pleskar Ljubljana, Breg

KNJIGOVEZNICA K. T. D. v LJUBLJANI Kopitarjeva ulica 6/II

Deželna lekarna pri **Mar. Pomagaj** Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1

K. Pečenko trgovina vseh vrst usnj in čevljariskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRICELJ črkoslikarja, Ljubljana Resljeva cesta 2 Telef. 2908 Ustan. 1903

Franc Fojan splošno krovstvo Ljubljana, Galjeva 9 pri doleni. kolodvoru.

Kdo prodaja?

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah **Černe, juvelir, Ljubljana** Wolfova ulica št. 3

KISLO ZELJE

kupim več vagonov v sodih, in **KROMPIR**. Skrajna cena kolodvor. - Peter Škerbic, Domobranska cesta 2,

Rudolf Radovan tapetnik Ljubljana, Krekov trg 7

KOVACIČ & JAPELI trgovina s spec. koloni in materij. blagom LJUBLJANA, Kongresni trg 19

Stanko Kezele splošno kleparstvo Ljubljana Bohoričeva ulica št. 3

Prodajalna K. T. D. (M. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

UGODNA

prodaja FORD-AUTOMOBILOV

Radi opustitve zastopništva prodam ca 5—6 tisoč dinarjev pod določeno ceno štiri nove FORD-automobile, in sicer: 2 Touringa, 1 brz tovorni voz, 1 navadni tovorni voz.

Zastopstvo »Ford«, čakovec.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

črtalnica in tvornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II priporoča

svojo stalno veliko zalogo mnogo-vrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka.

Vstopnice za razne prireditve, blagajniške bloke i. t. d.

Polirji in akordanti — pozor!

Stavbeno podjetje na deželi išče zanesljivega polirja, akordanta, kateri bi bil zmožen zastopati samostojno stavbeno podjetje, ter prevzel dela v akordu, znal risati načrte, sestavljati proračune, S KAVCIJO DIN 10.000. — Blagovolite poslati ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »POLIR« št. 7458.

Odhodi vlakov iz Ljubljane gl. kol.

Čas	Vrsta	Štev.	v smeri
ura min.	vlaka		
0 16	brzi	603	Dunaj.
0 33	ekspresni	603	Beograd, Bukarešta, Carigrad.
1 29	brzi	601	Budimpešta.
4 12	ekspresni	601	Trst, Pariz.
5 28	brzi	602	Trst, Reka.
5 33	potniški	920	Bistrica-Boh. Jezero (le ob nedeljah in praznikih).
5 35	brzi	613	Maribor, Zagreb.
5 36	mešani	4088	Kamnik (le ob nedeljah in prazn.).
6 01	brzi	604	Trst, Reka.
6 15	potniški	612	Trst.
6 35	brzi	1011	Kočevje, Karlovac, Sušak.
6 55	brzi	612	Jesenice, Bistrica-Boh. Jezero.
7 45	mešani	618	Maribor.
7 50	brzi	4089	Kamnik.
8 12	potniški	6032	Vrhnika.
8 40	brzi	922	Kranj (le ob nedeljah in praznikih).
8 45	brzi	605	Trst, Pariz.
9 09	brzi	4	Jesenice, Salzburg, München.
11 40	potniški	1	Zagreb, Beograd.
11 40	brzi	914	Jesenice, Bistrica-Boh. Jezero.
12 08	brzi	605	Maribor, Dunaj, Praga.
12 15	potniški	617	Maribor, Zagreb.
12 18	brzi	1015	Kočevje, Karlovac, Split.
13 25	mešani	6034	Vrhnika.
14 10	potniški	4084	Kamnik.
14 12	potniški	620	Trst.
14 15	brzi	621	Celje.
14 40	brzi	916	Jesenice, Bistrica-Boh. Jezero.
17 26	brzi	924	Kranj.
17 27	brzi	606	Trst.
17 40	potniški	623	Maribor, Zagreb, Beograd.
18 16	mešani	6036	Vrhnika.
18 20	potniški	4036	Kamnik.
18 30	potniški	624	Bakek.
18 55	brzi	619	Jesenice, Bistrica-Boh. Jezero.
20 00	brzi	5	Zagreb, Beograd.
20 05	potniški	1015	Kočevje, Karlovac, Sušak.
21 11	brzi	2	Jesenice, Salzburg, München.
21 22	potniški	639	Zagreb (le ob nedeljah in praznikih razen 5.VI., 25.VI. in 14.VIII. 1927).
22 30	mešani	6038	Vrhnika (le ob nedeljah in prazn.).
22 45	potniški	625	Maribor, Zagreb.
23 15	brzi	610	Trst, Pariz.

Prihodi vlakov v Ljubljano gl. kol.

Čas	Vrsta	Štev.	iz smeri
ura min.	vlaka		
0 08	brzi	603	Trst, Reka.
0 43	ekspresni	603	Trst, Pariz.
1 23	brzi	601	Trst, Reka.
3 26	potniški	612	Maribor, Zagreb.
4 05	ekspresni	604	Carigrad, Bukarešta, Beograd.
5 14	brzi	602	Budimpešta.
5 43	brzi	607	Pariz, Trst.
5 55	brzi	604	Dunaj.
6 48	mešani	4081	Vrhnika.
7 04	potniški	615	Kamnik.
7 19	brzi	616	Bakek.
7 23	brzi	911	Jesenice.
7 28	brzi	614	Celje.
7 34	brzi	1012	Sušak, Karlovac, Kočevje.
8 08	brzi	4	Beograd, Zagreb.
8 35	brzi	1	München, Salzburg, Jesenice.
10 00	potniški	616	Beograd, Zagreb, Maribor.
10 18	mešani	923	Kranj (le ob nedeljah in praznikih).
10 30	potniški	6033	Vrhnika.
10 44	potniški	617	Trst.
11 33	brzi	912	Bistrica-Boh. Jezero, Jesenice.
12 02	brzi	605	Trst.
13 00	mešani	4083	Kamnik.
13 46	potniški	620	Zagreb, Maribor.
14 30	brzi	1014	Split, Karlovac, Kočevje.
16 40	brzi	915	Bistrica-Boh. Jezero, Jesenice.
17 17	mešani	6035	Vrhnika.
17 22	brzi	606	Praga, Dunaj, Zagreb.
17 34	mešani	4035	Kamnik.
18 11	potniški	624	Maribor, Zagreb.
19 24	brzi	609	Pariz, Trst.
19 38	potniški	925	Kranj.
19 38	brzi	5	München, Salzburg, Jesenice.
20 40	mešani	6207	Vrhnika (le ob nedeljah in praznikih).
20 47	brzi	2	Beograd, Zagreb.
21 08	potniški	917	Bistrica-Boh. Jezero, Jesenice.
21 08	mešani	4037	Kamnik (le ob nedeljah in praznikih).
21 33	potniški	1016	Sušak, Karlovac, Kočevje.
21 40	brzi	626	Zagreb, Maribor.
22 06	brzi	625	Trst.
22 10	brzi	919	Bistrica-Boh. Jezero (le ob nedeljah in praznikih).

Odhodi vlakov iz Maribora gl. kol.

Čas	Vrsta	Štev.	v smeri
ura min.	vlaka		
2 52	brzi	503	Trst, Reka.
3 17	brzi	7	Zagreb, Sušak, Split.
4 08	brzi	D 189	Dunaj.
5 00	potniški	711	Murska Sobotna, Kotoriba.
5 30	brzi	515	Zagreb, Ljubljana.
5 38	brzi	1712	Prevalje, Celovec.
6 25	brzi	614	Dunaj.
6 48	mešani	2244	St. Ilj.
8 20	potniški	713	Vel. Kaniža, Murska Sobotna.
9 20	brzi	612	Dunaj.
9 30	brzi	519	Zagreb, Ljubljana, Trst.
10 30	brzi	1786	Fala.
11 40	brzi	725	Ptuj.
12 15	brzi	622	Dunaj.
13 18	brzi	1714	Prevalje, Celovec.
13 30	mešani	2246	St. Ilj.
13 33	potniški	523	Ljubljana, Bakek.
14 12	brzi	701	Budimpešta (od 26.VI. do 5.IX. 1927).
14 25	brzi	545	Trst, Reka.
14 37	brzi	3	Beograd, Split, Zagreb.
15 33	brzi	1792	Celovec, Beljak (od 26.VI. do 5.IX. 1927).
15 40	brzi	D 182	Dunaj, Praga.
16 42	potniški	717	Murska Sobotna, Kotoriba.
17 10	brzi	1738	Fala.
17 20	brzi	525	Ljubljana, Zagreb, Beograd.